

«ጨለማም አላሸነፈውም»

የዮሐንስ ወንጌል ማብራሪያ

መልሳቸው መስፍን (ዶ/ር)

የቅጂ መብት - © መልሳቸው መለፍን - 1998
© Mellisachew Mesfin - 2006

መብቱ በሕግ የተጠበቀ ነው።
ይህን መጽሐፍ ለንግድ ወይም ትርፍ ለሚያስገኝ ሥራ በሙሉም ሆነ በከፊል አባዝቶ መጠቀም አይፈቀድም። ሆኖም በደራሲው ፈቃድ ለማስተማር አገልግሎት በጥቂትም ሆነ በብዙ አባዝቶ በነጻ ማለራጨትና መጠቀም ይበረታታል።

በክፍሉ ካልተጠቀሰ በስተቀር የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች የተወለዱት በኢትዮጵያ መጽሐፍ ቅዱስ ማኅበር በ1962 ከታተመው አማርኛ መጽሐፍ ቅዱስ ነው።

የመጀመሪያ እትም - 1998 ዓ.ም.
First printing - 2006

አስተያየት ቢኖርዎት፡-
ፖ. ሣ. ቁ. 31716
አዲስ አበባ

Email: onebmtm@yahoo.com

አበርክቶ

ይህ መጽሐፍ

በራሱ ሕይወት ላለው፤
መንፈስ ለሆነው፤
በመንፈስና በእውነት ለሚመለከው፤
ዓለሙን ሁሉ እንዲሁ ለወደደው፤
በኃጢአታችን እንዳንጠፋ አንድያ ልጁን ለላከው፤
ከለማይ የሆነውን እውነተኛ እንጀራ ለሰጠን፤
ልጁን ኢየሱስ ክርስቶስን ከሙታን ላለነሣው፤
በልጁ ለሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወትን ለሚሰጠው፤
አጽናኙን የእውነት መንፈስ፤ መንፈስ ቅዱስን ለላከልን፤
የኢየሱስ ክርስቶስ አባት፤ የእኛም አባት ለሆነው፤
ክብር ሁሉ ለሚገባው፤
በለማይ ለሚኖረው ቅዱስ፤ ጻድቅና ዘላለማዊ እምላክ፤

ለእግዚአብሔር አብ

ክብር ይሁን።

ማውጫ

መግቢያ	7
ስለ ዮሐንስ ወንጌል አጠቃላይ መግቢያ	9
ምዕራፍ 1	19
ምዕራፍ 2	41
ምዕራፍ 3	52
ምዕራፍ 4	64
ምዕራፍ 5	80
ምዕራፍ 6	96
ምዕራፍ 7	111
ምዕራፍ 8	121
ምዕራፍ 9	132
ምዕራፍ 10	140
ምዕራፍ 11	150
ምዕራፍ 12	166
ምዕራፍ 13	184
ምዕራፍ 14	198
ምዕራፍ 15	214
ምዕራፍ 16	228
ምዕራፍ 17	238
ምዕራፍ 18	251
ምዕራፍ 19	263
ምዕራፍ 20	274
ምዕራፍ 21	284

መግቢያ

እግዚአብሔር መታወቅ የሚፈልግና ራሱን የገሰጠ እምነት ነው። ራሱን በልዩ ልዩ መንገድ ባይገልጥ ኖሮ ሰው ሊያውቀው ባልቻለም ነበር፤ በምርምር ሊታወቅ እይቸልምና። እግዚአብሔር ግን ክጥንት ጀምሮ ራሱን በልዩ ልዩ መንገድ ገልጧል።

እግዚአብሔር ራሱን የገለጸበት እንዲያው መንገድ መጽሐፍ ቅዱስ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ደግሞ የሚመስክረው ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ በጉልህ ከሚናገሩ መጽሐፍት እንዲያው የሶሐንን ወንጌል ነው። የሶሐንን ወንጌል ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነና የዘላለም ሕይወት የሚገኘውም በእርሱ በማመን መሆኑን በግልጽና በሥርዓት የሚገልጽ መጽሐፍ ነው።

የዚህ የሶሐንን ወንጌል ማብራሪያ እቀራረብ በየምዕራፉ በተቻለ መጠን ቁጥር በቁጥር በመሄድና ቁጥሩን ወይም ሐረግችን እንዳንዴም ቃላትን በመውሰድ ከሌላው የመጽሐፍ ክፍሎች እንዲሁም ከጠቅላላው የመጽሐፍ ቅዱስ መልእክት ጋር በማዛመድ ፍቺያቸውን (ትርጉማቸውን) ማሳየትና ማብራራት ነው።

እንደ ሌሎች የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያዎች ሁሉ ይህን የሶሐንን ወንጌል ማብራሪያም ለመረዳት የተሻለ ጥቅም የሚሰጠው እንባቢው መጽሐፍ ቅዱስን እያነበበ፤ በጉን ማብራሪያውን አብሮ ሊያገናዝብ ነው። የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ ጽሑፎች በምንም መልኩ ያን መጽሐፍ (ወይም መጽሐፍ ቅዱስን) አይተኩልንም። የማብራሪያዎች ዋና ዓላማ በዚያ ጸሐፊ መረዳት መጠን ያ ቃል/ሐረግ ወይም ቁጥር ምን ማለት እንደሆነ ብርሃን ለመፈንጠቅና የተሻለ መረዳት ለማግኘት ማገዝ ነው። ስለሆነም ሁልጊዜም ቢሆን የመጽሐፍ ቅዱስ አጥኚዎችና አስተማሪዎች እራሳቸው መጽሐፍ ቅዱስን ደጋግመው በማንበብ ራሳቸው ከዚያው ከመጽሐፍ ቅዱስ በማጥናት ለመረዳት መሞከር በምንም ሊተካ የማይችል መሆኑን መገንዘቡ ይጠቅማል።

ይህ ማብራሪያ የተመሠረተው «ላይፍ እፕሊኬሽን ባይብል ኮሜንታሪ»¹ ከሚለው የዮሐንስ ወንጌል ማብራሪያ ላይ ሆኖ ይህ ጸሐፊ በራሱ መረዳት እገናዝቦ ለማቅረብ ሞክሮአል።

ማብራሪያን በረቂቅ ደረጃ በማየት ጠቃሚ አስተያየታቸውን የሰጡኝንና በኮምፒውተር በመጻፍ የተባበሩትን ወገኖች ሁሉ ከልብ እመሰግናለሁ፤ እግዚአብሔር ይባርካቸው።

የዮሐንስ ወንጌል ስለ ሕያው የእግዚአብሔር ልጅ በስፋትና በጥልቀት የሚገልጥና የሚያስረዳ በመሆኑ ስለ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ማንነት ሙሉ የሆነ ነገር ለማቅረብ በሰው ዘንድ ቀላል አለመሆኑ ግልጽ ነው። ስለሆነም በበቂ ሁኔታ የተዘጋጀ ነው ለማለት ቢያዳግተኝም እግዚአብሔር በረዳኝ መጠን ይህን አጭር ማብራሪያ ለጊዜው አቅርቤአለሁ።

እግዚአብሔር ይህን ሥራ ለእርሱ ክብር፤ ለሕዝቡም መንፈሳዊ እድገትና መታነጽ ምክንያት እንዲያደርገው ከልብ እመኛለሁ።

ስለ ዮሐንስ ወንጌል አጠቃላይ መግቢያ

ጸሐፊው

የዮሐንስ ወንጌል ጸሐፊ ሐዋርያው ዮሐንስ ነው። ስለ ራሱም ሲገልጽ በምዕራፍ 20፡20 እና 24 ላይ «ኢየሱስ የሚወደው ደቀ መዝሙር» ይላል። እንዲሁም 13፡23፣ 19፡26፣ 22፡21፣ 7፡20)።

ዮሐንስና ወንድሙ ያዕቆብ የዘብዴሞስ ልጆች ናቸው (ማር. 10፡35)። ዮሐንስ የያዕቆብ ታናሽ ወንድም ነው። እናታቸው ለሎሜ ነበረች (ማቴ. 27፡56-61፤ ማር. 15፡40፤ 47)። ዮሐንስ ጌታ ኢየሱስ በጠራው ጊዜ እንደ እባቱ ዘብዴሞስ አላ እጥማጅ ነበረ (ማቴ. 4፡21፤ ማር. 1፡19-20)።

ያዕቆብና ዮሐንስ የነጉድጓድ ልጆች ተብለዋል (ማር. 3፡17፤ ሉቃ. 9፡54)። ነጉድጓድ ጆሮን ጭው የሚያደርግ ኃይላኛ ድምጽ ነው። እንዲህ ብሎ የሰየማቸው ጌታ ኢየሱስ ነው (ማር. 3፡17)። ይህም የመሆኑ፤ የመባረቅ ወይም አስደንጋጭ የሆነ ባሕርያቸውን የሚገልጥ ሊሆን ይችላል። ለምሳሌ እነዚህ ወንድማማቾች በሉቃ. 9፡52-56 እንደምናየው በሳምራውያን መንደር ባለፉ ጊዜ ሳምራውያን ስላልተቀበሉት ከሰማይ እሳት ወርዶ እንዲበላቸው ጌታን ጠየቁት። እነዚህ እሳት ለመጥራት የራሳን ሁለቱ ወንድማማቾች በሌላ ሁኔታ ደግሞ ጌታ ኢየሱስ በመንግሥቱ የከበራታ ሥፍራ እንዲለጣቸው የጠየቁት ነበሩ (ማር. 10፡35-44)።

እነዚህ የነገድጓድ ልጆች የተባሉ አስደንጋጭ ባሕርይ የነበራቸውን ወንድማማቾች ጌታ ባሕሪያቸውን ለውጦ የእርሱን ህሳብ የሚያገለግሉ አድርጓቸዋል። ይልቁንም ከእርሱ ጋር ቀረብ ብለው በእገልግሎት ከተባበሩት ከሦስቱ (ጴጥሮስ፣ ያዕቆብና ዮሐንስ) መካከል ሁለቱ እነርሱ ነበሩ (ማር. 5፡37፣ 9፡2፣ 14፡33)።

የነጉድጓድ ልጅ የተባለው ዮሐንስ ለራሱ ከፍተኛ ሥልጣን የሚፈልግ ሰው ነበር። ነገር ግን በጌላ «የፍቅር ሰው» በመባል ይታወቃል።

¹ Life Education Bible Commentary (LEBC) (1993). Tyndale House Publishers, Inc. Wheaton.

ታላቅ የሕይወት ለውጥ በዘመኑ የታየበት ደቀ መዝሙር ነው። የነገድንድ ልጅ ይባል የነበረው፤ የፍቅር ሐዋርያ በመባል ተጠራ።

የጌታ ኢየሱስን ደቀ መዝሙር የማድረግ መንገዱን፤ ጥበቡንና የመለወጥ ኃይሉን በዚህ ለው ሕይወት ከሆነው እንመለከታለን። ነገድንድ (አስቸጋሪ) የሚባሉትን ስፍራ (ሥልጣን) ፈላጊዎችን ሳይቀር ወደ እርሱ ጠርቶ ከእርሱ ጋር ሲያኖራቸው በሚያስደንቅ ሁኔታ ባሕርያቸው ተቀይሮ አገልጋዮች፤ የፍቅር ለዎች፤ አደራ ተቀባዮች ይሆናሉ።

ጌታ ኢየሱስ በመስቀል ላይ እናቱን ይኸውልሽ ልጅሽ (ዮሐ 19:26-27) ብሎ አደራ የሰጠው ሰዚሁ ለዮሐንስ ነበር። ከእሥራ ሁለት ደቀ መዝሙርት መካከል በመጨረሻዋ ለዓት ጌታ ኢየሱስ በመስቀል ላይ በዋለበት ጊዜ በዚያ ቦታ የተገኘው ይህ ዮሐንስ ነበር።

በወጣትነት እድሜው ከወንድሙ ከያዕቆብ ጋር ለደቀ መዝሙርነት የተጠራው ዮሐንስ ከሐዋርያት ሁሉ በመጨረሻ እንደ ሞተ በታሪክ የሚነገርለት ሰው ነው። ያዕቆብ ከሐዋርያት መካከል መጀመሪያ ሰማዕት የሆነ ለው ነው (ዮሐ 12:2)። ዮሐንስ በእድሜ ዘመኑ ሁሉ ታማኝ የጌታ ደቀ መዝሙር ሆኖ የኖረ ለው ነው። ከጅማሬው ይልቅ እጨራረሱ ያማረለት፤ የተመለከረለት ለው ነው።

የተጻፈበት ጊዜና ቦታ

ዮሐንስ ወንጌል የተጻፈው ኢየሩሳሌም በ70 ዓ.ም. ከተቃጠለች በኋላ ባለው ጊዜ በተለይም ከ85 እስከ 90 ዓ.ም. እንደሆነ ይገመታል። በመጽሐፉ ውስጥ የተጻፈበት ጊዜና ቦታው ግልጽ ባይሆንም ከየቤተ ክርስቲያን ታሪክ መገንዘብ የሚቻለው ዮሐንስ ወንጌል የተጻፈው በኤፌሶን ከተማ እንደሆነ ነው። ይህንን መጽሐፍ ሲጽፍ ዮሐንስ በእድሜው በለማኒያዎቹ ዓመታት እንደ ነበር ይስላል።

የተጻፈው ለማን ነው?

በመጽሐፉ ውስጥ ለማን እንደተጻፈ አልተነገረም። ሆኖም ከመልእክቱና ከእቀራረቡ ለመገንዘብ የሚቻለው የተጻፈው ለሚያምኑና ማመን ለሚፈልጉ ሁሉ ነው። እውነትን ለማወቅ ለሚፈልግ ሁሉ እውነት የሆነውን ኢየሱስ ክርስቶስን በማወቅ ያምን ዘንድ የተጻፈ

መጽሐፍ ነው። የዮሐንስ ወንጌል የሚያተኩረው በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ እገልግሎት ዘመን ውስጥ በተመረጡ ጊዜያትና ሁኔታዎች ላይ ነው።

መጽሐፉ ለተጻፈላቸው የሚያስገነዝቡው፡-

1. ኢየሱስ ክርስቶስ ማን እንደሆነ፤
2. ለኢየሱስ ክርስቶስ ትምህርት መልስ መስጠት ወይም እርሱንና ትምህርቱን በእምነት መቀበል እንደሚያስፈልግ፤
3. በእምነት የተቀበለው ሰው የዘላለም ሕይወት እንደሚያገኝ፤ ነው።

ቁልፍ ቃላት

በመጽሐፉ ውስጥ እትኩሮት የተስጣቸው ሃሳቦች ወይም ቃላት ቃል፤ ብርሃን፤ ጨለማ፤ እውነት፤ ሕይወትና ፍቅር የተስጥት ናቸው።

የመጽሐፉ ዓላማ

ይህ ወንጌል ለምን እንደተጻፈ ጸሐፊው ዮሐንስ በመጽሐፉ ውስጥ በግልጽ አስቀምጧል። በ20:31 «ነገር ግን ኢየሱስ እርሱ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ ታምኑ ዘንድ፡ እምናችሁም በስሙ ሕይወት ይሆንንችሁ ዘንድ ይህ ተጽፎአል» ይላል። ስለዚህ የተጻፈበት ምክንያት ከዚህ እንደምንደረዳው፡-

1. ኢየሱስ መሲሕ ወይም ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን ለማሳወቅ
2. በኢየሱስ ክርስቶስ ለዎች ያምኑ ዘንድ
3. የሚያምኑት የዘላለም ሕይወትን እንዲያገኙ ነው።

ስለሆነም የመጽሐፉ ዋና ዓላማ የዘላለም ሕይወት የሚገኘው የእግዚአብሔር ልጅ በሆነው በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ብቻ እንደሆነ ማሳወቅ ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ እርሱ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ በመጽሐፉ ውስጥ በ1:1-18፤ 2:1-11፤ 4:46-54፤ 6:5-14፤ 6:16-21፤ 9:1-12፤ 11:1-44፤ 19:1-20:30 ላይ ጎልቶ ይታያል።

መልእክቱ

የዮሐንስ ወንጌል ዋና ትኩረት ከሚያደርግባቸው ርዕሶች መካከል የሚከተሉት ይገኛሉ።

- ሀ. ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ
- ለ. የዘላለም ሕይወት
- ሐ. ማመን (እምነት)
- መ. ትንሣኤ

ሀ. ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ

ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ ነው። ይህ ከዘላለም ጀምሮ ያለው ልጅነት ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ እርሱ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ መግለጥ የዮሐንስ ወንጌል ዋና መልእክት ሊሆን ይህን በተለየ ሁኔታ የሚገልጡ ስምንት ምልክቶች ወይም ተአምራት በመጽሐፉ ውስጥ አሉ። እነዚህም፡-

1. ውኃን ወደ ወይን ጠጅ መለወጡ (ዮሐ 2+1-11)

ይህ በገለላ ቃና ሠርግ ላይ የተፈጸመው ምልክት ጌታ ካደረጋቸውና ከተጻፉት ተአምራት የመጀመሪያው ነው። በዚህ ተአምራት ኢየሱስ ክብሩን ገለጠ። ደቀ መዛሙርትም በእርሱ አመኑ። በዚህ ምልክት መነሻነት ደቀ መዛሙርት እርሱ ከመምህር በላይ መሆኑን እንደ ተገነዘቡና በእርሱም እንዳመኑ አያያሉ።

2. ከንጉሥ ቤት የሆነ የአንድ ሹምን ልጅ መፈወሱ (ዮሐ. 4+46-51)

ልጁ የታመመበት ከንጉሥ ቤት አንድ ሹም ነበር። ሹሙም ልጁን ይፈውሰለት ዘንድ ኢየሱስን ጠየቀው፤ ፈወሰውም። ጌታ የታመመውን ልጅ በመፈወሱ በበሽታ ላይ ሥልጣን እንዳለው ከማሳየቱም በላይ የሁሉም ሰዎች (የአይሁድ ብቻ ሳይሆን የሌሎችንም) ፈዋሽና አዳኝ፤

² Around the signs are clustered the teachings which interpret ... spiritual truth. In the signs appear the revelation of God, in belief, the reaction that they ought to evoke, in life the result that belief brings. Merrill C. Tenny, *John: the Gospel of Belief*, pp. 33-34.

ሰሰው ሁሉ የሚያስብና የሚጠነቀቅ እንደሆነ ያሳያል። ይህ ጌታ ያደረገው ሁለተኛው ተአምር ነበር።

3. ከ38 ዓመት ጀምሮ የታመመ በቤተ ሳይዳ መጠመቂያ የነበረ አንድ ሰው መፈወሱ (5+1-15)

ይህ ሰው የታመመው በጣም ለረጅም ጊዜ (ለ38 ዓመት) ነው። መታመሙ በብዙዎቹ ዘንድ የሚታወቅ ነው። ጌታ ይህን ተአምር ያደረገው በስንበት ቀን ነበር። ከዚህ የተነሣ አይሁድ ለንበትን ሽሯል በማለት ኢየሱስን ለመግደል ተነሣሱ። እንዲሁም እግዚአብሔርን አባቱ በማለት ራሱን ከእግዚአብሔር ጋር አስተካክሏል በሚል ሲገድሱት ፈለጉ (5+18)።

4. አምስት ሺህዎችን መመገቡ (6+5-14)፤

ጌታ እነዚህን በሺህዎች የሚቆጠሩትን የመገበው ከአምስት እንጀራና ከሁለት ዓሣ ነበር። ይህ ተአምር በአንድ ጊዜ ለብዙ ሺህዎች የተዳረለና የታወቀ ነው። በዚህም የሚጠበቀው ነቢይ ወደ ምድር መምጣቱን ያመለክታል። ስለሆነም አይሁድ ይህን ተአምር ካዩ በኋላ ይህን በአርግጥ ነቢይ ነው፤ ወደ ዓለም የሚመጣው ነቢይ ይህ ነው ማለት ጀመሩ።

5. በውኃ ላይ መጓዙ (6+16-21)

በዚህ አስደናቂ የውኃ ላይ ጉዞው ኢየሱስ ክርስቶስ ውኃን ጨምሮ በተፈጥሮ ላይ ሥልጣን እንዳለው ያሳያል። በባሕር ላይ ዓሣ በማጥመድ ልምምድ ያላቸው፤ ስለ ውኃ ባሕርይ ብዙ የሚያውቁ የእርሱ ደቀ መዛሙርት በባሕር ላይ በእግራቸው እየተራመዱ ሊጓዙ አይችሉም። እንኳን በውኃ ላይ መጓዝ በጀልባ መሄድም ምን ያህል አዳጋች የሚሆንበት ጊዜ እንዳለ ደቀ መዛሙርቱ ያውቃሉ። ጌታ ግን በባሕር ላይ ተራመደ። በዚህ ምልክት እርሱ ከመስጠም በላይ፤ ከባሕር ማዕበል በላይ የሆነ ሥልጣን እንዳለው አሳየ።

6. ከመወለዱ ጀምሮ እውር የነበረውን ሰው መፈወሱ (9÷1-41)::

ተእምራት ሁሉ አስደናቂዎች ቢሆኑም ይህኛው ደግሞ በዓይነቱ ለየት ያለ ነው። ልዩነቱም ብርሃንን የመለሰለት ወይም እንዲያይ ያደረገው በእድሜው መካከል ለመጣበት ችግር ሳይሆን ከመወለዱ ጀምሮ ብርሃን አይቶ ለማያውቅ ሰው መሆኑ ነው። ጨርሶ ብርሃን አይቶ ለማያውቅ ሰው ዓይንን (ብርሃንን) ሰጠው። ይህ እንደገና የመፍጠር ሥራ ነው።

7. ኢየሱስ ክርስቶስ አልአዛርን ከሞት ማስነሣቱ (ዮሐ 11÷1-44)::

ኢየሱስ ክርስቶስ ፈዋሽ እንደሆነ በገሊላና በይሁዳ ሁሉ ይታወቅ ነበር። በዚህ ተእምር ደግሞ የእግዚአብሔር ልጅ የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ ለሞተ፤ ለተቀበረና ለሸተተ እንደገና ከሞት ማስነሣት ሕይወትንም መስጠት የሚችለው እንደሆነ አሳየ። በሥጋ ላይ ያለ ህመምን መፈወስ፤ የጎደለ የሰውነት ክፍልንም ማሟላት ብቻ ሳይሆን ሕይወትንም መስጠት የሚችል መሆኑን አሳየ። በዚህም ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ ገለጠ።

8. ከሙታን ተለይቶ መነሣቱ (ዮሐ 20÷1-29)

ይህ ከተእምራት ሁሉ የላቀው ተእምር ራሱ ሞትን ድል ማድረጉ ነው። ይህ ኢየሱስ ከመሞቱ በፊት የተናገረው ሁሉ እውነት እንደሆነና እንደሚፈጸምም ሁነኛ ማረጋገጫም ነው። በዚህም የሰውን ልጆች ኃጢአት እንደሚያስወግድና ላመኑበት የዘላለምንም ሕይወት እንደሚሰጥ የተናገረውን ሁሉ የሚያረጋግጥ ተእምር ነው። ከሙታን ተለይቶ መነሣቱን ብዙዎች አይተውታል (ዮሐ 19-29፤ 21÷1-24)። ለላዚህም ብዙዎች በእርሱ እመኑ (20÷29)።

ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ ሌላው መግለጫ፤ እኔ ነኝ እያለ የተናገረው እና ያስተማረው ነው። በዚህም እርሱ አልፋና አሜጋ፤ የመጀመሪያና የመጨረሻ፤ እግዚአብሔር መለኮት መሆኑን መግለጹ ነው። እኔ ነኝ በማለት የተናገራቸው የሚከተሉት ናቸው።

- እኔ የሕይወት እንጀራ ነኝ (6÷35)
- እኔ የዓለም ብርሃን ነኝ (8÷12፤ 9÷5)
- እኔ የበጎች በር ነኝ (10÷7)
- መልካም እረኛ እኔ ነኝ (10÷11፤ 14)

- ትንሣኤና ሕይወት እኔ ነኝ (11÷25)
- እኔ መንገድ፤ እውነትና ሕይወትም ነኝ (14÷6)
- እውነተኛ የወይን ግንድ እኔ ነኝ (15÷1)

በእነዚህና በሌሎችም ብዙ ምልክቶችና ማስረጃዎች ኢየሱስ ክርስቶስ እርሱ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ እሳይቶአል።

ለ. የዘላለም ሕይወት

«እኔ ሕይወት እንዲሆንላቸው እንዲበዛላቸው መጣሁ» (10÷10) እንዳለው ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ምድር የመጣው ለእኛ ሕይወት ሊሰጠን ነው። እንዲሁም እኔ መንገድ፤ እውነትና ሕይወት ነኝ (14÷2-3፤ 6) ብሏል። በተጨማሪ ስለ ዘላለም ሕይወት 3÷15-16፤ 36፤ 4፤ 14፤ 36፤ 5፤ 24፤ 39-40፤ 6÷27፤ 40፤ 47፤ 54፤ 58፤ 8÷51፤ 10፤ 10፤ 27-30፤ 11÷25-26፤ 12÷25፤ 49-50፤ 20÷30-31 ይመልከቱ። የዘላለም ሕይወት የማግኘት መንገድ ይህን ሕይወት ለመስጠት በመጣው በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን ነው።

የዘላለም ሕይወት በዚህ ምድር ላይ በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን የሚጀምር ሆኖ ከሞትም ባሻገር ለዘላለም የሚቀጥል መጨረሻ የሌለው ሕይወት ነው። «በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ እንዳይጠፋ» (3÷16) እንደሚል የዘላለም ሕይወትን ማግኘት ማለት እለመጥፋት ከእግዚአብሔር ጋር ለዘላለም መሆን ማለት ነው። ዘላለማዊነት የእግዚአብሔር የማንነቱ መግለጫ ሲሆን የዘላለም ሕይወት ያላቸው ከእርሱ ጋር ለዘላለም እንደሚኖሩ ያመለክታል።

ሐ. ማመን (እምነት)

የዮሐንስ ወንጌል መጽሐፍ የተጻፈበትና ጌታ በምድር ላይ ምልክቶችንና ተእምራትን ያደረገበት ዓላማ ሰዎች ሁሉ በእርሱ ያምኑ ዘንድ ነው (ዮሐ 20÷31)።

ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ምድር የመጣው ለሰው ልጆች የዘላለም ሕይወትን ለመስጠት ነው። የዘላለም ሕይወት የመቀበያው መንገድ ኢየሱስ ክርስቶስ እርሱ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ በማመን ነው።

ማመን፡- ወደ ምድር የመጣውን የእግዚአብሔር ልጅ መቀበል ነው። የኢየሱስ ክርስቶስን ማንነት ተረድቶ፤ እርሱ የሚለጠውን የዘላለም

ሕይወት የመቀበያው መገንድ እምነት ነው። ስለ ማመን 1፡12፡50፤ 2፡11፡23፤ 3፡15-18፤ 4፡39-42፡46፡48-53፤ 5፡24፡47፤ 6፡30፡47፡64፤ 8፡24፡31፤ 9፡38፤ 10፡25-42፤ 11፡25-27፤ 12፡37-46፤ 14፡11-14፤ 16፡9፤ 17፡8፤ 20፡20፤25-30 ይመልከቱ።

ማመን ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ በእእምሮ ከመገንዘብ ወይም ከማወቅ የላቀ ነው። የእእምሮ እውቀት ብቻውን አያድንም፤ የሚያድነው የእርሱን ማንነት በማወቅ መቀበልና ገስሐ በመግባት (ከኃጢአት በመመለስ) እርሱን መከተል ነው። ይህም በብርሃን መመላስ ነው (8፡14)፤ ቃሉን መጠበቅ ነው (8፡51)።

ስለዚህ በኢየሱስ ክርስቶስ ያመነ ሰው ማለት የእርሱን ማንነት የተቀበለ፤ በእርሱ ላይ እምነቱን ያሳረፈ ወይም የሚታመንበት፤ የሚከተለውና የሚታዘዘው ማለት ነው።

መ. ትንሣኤ

ኢየሱስ ክርስቶስ እንደ ሞተ በምድር ሁሉ የታወቀ ነበር። በመስቀል ላይ መሞቱን ብዙዎች መስክረዋል። በዚያም የነበረው ሕዝብ ሁሉ (19፡20)፤ ሊቀ ካህናትና የአይሁድ መሪዎች (19፡21)፤ ይከተሉ የነበሩት (19፡25-27)፤ የሮም ወታደሮች (19፡23-24፤32፡34)፤ የቀበሩትም የእርማትያው ዮሴፍና ኒቆሊሞስ (19፡38-42) መስክረዋል። በዚያን ወቅት ጌታ ኢየሱስ በሞተ ጊዜ መሞቱ የታወቀ ነበርና ብዙዎች ደቀ መዛሙርት ተበተኑ ወይም በርቀት በፍርሃት ውስጥ ነበሩ (ማቴ 26፡56፤ ዮሐ 18፡13፤15)።

እንደ ሌላ ማንኛውም ሰው የኢየሱስ ክርስቶስ ታሪክ ግን ከሞት ጋር አሳበቃም። እርሱ በድል ከሙታን ተለይቶ ተነሣ። መቃብሩን ያዩ መግደላዊት ማርያም፤ ዮሐንስና ጴጥሮስ መቃብሩ ባዶ እንደሆነ ተናገሩ (20፡1-9)። መግደላዊት ማርያምም ጌታን አየችው (20፡10-18)። ከዚያም ደቀ መዛሙርት አዩት (20፡19-29፤ 21፡1-23)።

የጌታ ትንሣኤ እርግጠኛ ስለሆነ፤ የደቀ መዛሙርት ሕይወት ከትንሣኤው በኋላ በጣም ተለወጠ። ትንሣኤ የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስን ማንነትና የተናገረውን ሁሉ ያረጋገጠ ትልቅ ምልክት ወይንም ተእምር ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ ራሱ «እውነት» እንደሆነ ተናግሮ ነበር (14፡6) ትንሣኤው ይህን አረጋገጠ፤ እንደተናገረው መሆኑን።

ኢየሱስ ክርስቶስ በእርሱ የሚያምን የዘላለም ሕይወት እንደሚኖረው አስተምሮ ነበር (3፡16-18)። ይህ ተስፋ አውነት መሆኑንና ለሚያምን ሁሉ ይህ የዘላለም ሕይወት ተስፋ እንዳለው እርሱ ከሙታን በኩር ሆኖ በመነሣቱ አረጋገጠ።

ሞቶ የነበረው ኢየሱስ ከሞት ከተነሣ በኋላ ሁልጊዜ ከእናንተ ጋር ነኝ (ማቴ 28፡20) ሲል ዛሬም የእርሱ ከሆኑት ጋር በሁሉም ቦታ አብሮ እንዳለ ማረጋገጫ ነው። እንዲሁም «ትንሣኤና ሕይወት እኔ ነኝ» (11፡25) እንዳለው በእርሱ ሰምናምን ሁሉ የሕይወት ትንሣኤ እንዳለን ያስረግጥልናል።

በመጽሐፉ ውስጥ ብዙ ጊዜ የተጠቀሱ ሰዎች

ኢየሱስ፤ መጥምቁ ዮሐንስ፤ ደቀ መዛሙርት፤ የጌታ እናት ማርያም፤ ሌላዋ ማርያም፤ አልኦሳ፤ መግደላዊት ማርያም፤ ጴላጦስ።

የመጽሐፉ አስተዋጽዖ

የዮሐንስ ወንጌል በሦስት ትልልቅ ክፍሎች ሊከፈል ይችላል።

1. የእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስ ሥጋ መልበስ (መሆን)ና ስአገልግሎት መዘጋጀት (1፡1-2፡11)።
2. የእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስ ትምህርቱና አገልግሎቱ፤ (2፡12-12፡50)
3. የእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስ ሞትና ትንሣኤው፤ (13፡1-21፡25)

ምዕራፍ አንድ

በዚህ ምዕራፍ ኢየሱስ ክርስቶስ ሥጋ ሆኖ (የሰውን ሥጋ ለብሶ) ወደ ዓለም ሲገባ እንመለከታለን። ጌታ ኢየሱስ ወደ ምድር በመጣ ጊዜ መለኮትነቱን አልተወም። እርሱ ከዘላለም እስከ ዘላለም የሚኖር ነው። የዓለም ፈጣሪና ደግሎ የሚያኖራትም ነው።

በዮሐንስ ወንጌል ውስጥ በግልጽ እንደምንመለከተው ኢየሱስ ክርስቶስ እግዚአብሔር ነው። በሥጋ የተገለጠ ቃል ነው። ለሚያምኑት የዘላለም ሕይወት የሚሰጥ ነው። በጨለማ ላይ ብርሃንን የሚያበራብርሃን ነው። ለሚከተሉት ጸጋን የሚሰጥ ነው። እርሱ እውነት ነው። እርሱ የእግዚአብሔር ክብር በመሳት ያለበት መለኮት ነው።

1፡1 በመጀመሪያ፡- በመጀመሪያ ከተሠራው በፊት የነበረ መጀመሪያ፤ ከሁሉ አስቀድሞ የነበረ፤ ከዘፍ 1፡1 በፊት የነበረ መጀመሪያ። መጀመሪያ ከሌለው ከዘላለም ጀምሮ ያለ። ይህ ከዘላለም ያለው ቃል በመጀመሪያ እግዚአብሔር ለፈጠረው (ዘፍ 1፡1) ሁሉ ፈጣሪ ነው።

1፡1 ቃል ክብር፡- ቃል በግሪኩ ሎጎስ³ የተባለው በብሉይ ኪዳን መዝ 33፡6 ላይ እንደተገለጸው «በእግዚአብሔር ቃል ሰማዮች ጸኑ፤ ሠራዊታቸውም ሁሉ በአፋ አስትንፋስ» በሚለው ውስጥ ይገኛል።

በግሪክ ቋንቋ እገባብ ቃሉ በሁለት መንገድ ጥቅም ላይ ይውላል። እንደኛው፤ የሰውን እስተላስብ/ሃሳብ ሲያመለክት፤ ሁለተኛው ደግሞ ንግግርን (ከአፋ የሚወጣውን ንግግር) ያሳያል። ስለሆነም የቃሉ አጠቃቀም ዓላማት የሚገዙበት ወይም የሚተዳደሩበትን ጽንሰ ሃሳብ ወይም አሠራር/እስተላስብ ያመለክታል። ግሪኮች (አይሁድም) ሎጎስ ወይም ቃል የሚለውን የሰውን ሀሳብ የሚገልጥ ትርጉም እንዳለው አድርገው ይጠቀሙበታል።

ሆኖም በዮሐንስ ወንጌል ቃል የሚገልጸው ሰው የሆነውን ኢየሱስ ክርስቶስን ነው (1፡14) ስለሆነ አገባቡ/አጠቃቀሙ ከንግግር ወይም ከሀሳብ/እስተላስብ የተለየ ሁኔታ አለው። ይህ ሰው የሆነው ራሱ የዓለማት ፈጣሪም ነው። የእግዚአብሔር መገለጥ ነው። ሁሉም ነገር ተጋጥሞ የሚኖረው በእርሱ ነው (ቆላ 1፡17)።

³ Logos

ቃል የሆነው ኢየሱስ ሥጋ ሰበሰበ በመካከላችን የተገሰጠው እግዚአብሔር፤ የእግዚአብሔርን ሃሳብ ለእኛ ይገልጥልናል። ይህም የእግዚአብሔር ሃሳብ ማለት ቃሉ የኢየሱስ ክርስቶስ ወንጌል ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ የማይታየው እምላክ ምሳሌ ነው (ቆላ 1፡15)። የእርሱ የክብሩ መንጻግረቅ ነው (ዕብ 1፡3)። እርሱ ራሱ እግዚአብሔር የሆነ እግዚአብሔርን የሚገልጥ ነው። እግዚአብሔር እብን ለእኛ የገለጠው ኢየሱስ ክርስቶስ ነው።

1፡1 ቃልም በእግዚአብሔር ዘንድ ነበረ። በዚህ እገላለጥ የሐንስ ቃልንና እግዚአብሔርን አብረው እንደ ነበሩ ያሳያል። ቃል ልጁ ኢየሱስ ነው። ስለሆነም ቃል (የእግዚአብሔር ልጅ) እና እግዚአብሔር አብ በእንድ ላይ ነበሩ። ከመጀመሪያው (ከዘላለም) የእርስ በእርስ ተዛምዶ፤ እንድነት፤ ጎበረት አላቸው። እርሱ በአባቱ እቅፍ ነበር (1፡18) ማለትም ከእርሱ ጋር በቅርብ፤ አብሮ፤ በጎበረት ነበረ።

1፡1 ቃልም እግዚአብሔር ነበረ። ይህ የሚገልጸው ቃል ማለትም ልጁ ከእግዚአብሔር ጋር መኖሩን፤ ጎበረት ማድረጉን ብቻ ሳይሆን ራሱ ቃል እግዚአብሔር መሆኑን ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ እግዚአብሔር ነው።

ቃልም እግዚአብሔር ነበር የሚለው ቃልም መለኮት ነበር ማለት ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ መለኮት ነው፤ እምላክ ነው፤ እግዚአብሔር ተብሏል፤ (1፡1፤ 48፤ 20፡28)። ይህ በመጀመሪያው በእግዚአብሔር ዘንድ ነበረ (1፡2)።

ለዘላለም ሕያው የሆነ እግዚአብሔር፤ መጨረሻ እንደሌለው ሁሉ መጀመሪያም የለውም። ቃልም (የእግዚአብሔር ልጅ) በጊዜ አቆጣጠር መጀመሪያ ከሌለው መጀመሪያ ከእግዚአብሔር ጋር አብሮ ይኖራል። በእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስና በእግዚአብሔር አብ መካከል የጊዜ መቀዳደም ወይም መበላሸጥ ሳይኖር ከመጀመሪያ አብረው እንዳሉ ያስረግጥልናል።

1፡3 ሁሉ በእርሱ ሆኑ። ኢየሱስ ክርስቶስ ፈጣሪ፤ ሁሉንም የፈጠረ ነው። የተፈጠሩት ሁሉ፤ የተፈጠሩት በእርሱ በኩል ነው (1ቆሮ 8፡6፤ ቆላ 1፡16፤ ዕብ 1፡2)። በተፈጠሩበትም ሁኔታ እንዲኖሩ እርሱ በቃሉ ይደግፋቸዋል። ስለሆነም ፍጥረት ሁሉ በእርሱ ሥር በመሆን ይገዛል፤ በእርሱ ፈቃድና ጠባቂነት ይተዳደራል።

1፡4 በእርሱ ሕይወት ነበረች። ኢየሱስ ክርስቶስ ፈጣሪ ነውና የተፈጠረው ሁሉ ሕይወትን ያገኘው ከቃል ነው። እርሱ የሕይወት ምንጭ ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ ሕይወት ላለው ሁሉ የመኖር ሕይወትን ሰጥቷል። እርሱ ወደ ምድር የመጣው ለፈጠረው ሰው (በምድር እንዲኖር ሕይወትን ለሰጠው) የዘላለም ሕይወት ለመስጠት ነው። የዘላለም ሕይወት የሚሰጠውም በእርሱ ለሚያምነው ነው።

1፡4 ሕይወትም የለው ብርሃን ነበረች። እርሱ ከሚሰጠው ሕይወት ውስጥ ልዩ ዓይነት ብርሃን አለ። ይህ ከሕይወት ጋር አብሮ ያለው ብርሃን ጨለማን የሚያሳውቅ፤ ኃጢአትን የሚገልጥ ብርሃን ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ በሄደበት ቦታ ሁሉ እርሱ ብርሃን ነውና ብርሃንን ያመጣ ነበር (3፡21፤ 8፡12)። እዚህ ላይ ብርሃን የሚለው የሚያመለክተው መንፈሳዊ መረዳትን፤ መንፈሳዊ ግንዛቤን ነው። ብርሃን ጨለማ መሆኑን ከማሳየት አልፎ የጨለማውን መጨለም እንደሚገልጥ በኢየሱስ ክርስቶስ ውስጥ ያለው ብርሃን የጨለማውን ምንነት ለመረዳት የሚያስችል ብርሃን ነው። ጌታ ኢየሱስ ከፈሪሳውያን ጋር ሲነጋገር ስለ ዕውርነት የሚናገራቸው (ሰምሳሌ በ9፡35-40) ሆን ብለው ከእውነት ለመራቅ የሄዱትን የእንቢታ መንገድ ሲያሳይ ነው። የሚያዩ የሚመስሉ ነገር ግን የማያስተውሉ ማለት ነው።

የኢየሱስ ክርስቶስ ብርሃን በሰው ላይ ሲበራ ኃጢአተኝነትን ይገልጣል። ከእርሱ ክብር እንጻር ሰዎች ሁሉ በምን ያህል ጨለማ ላይ እንዳለን እንድንገነዘብ ይረዳናል። ኢየሱስ ሰለው ዘር (ሰለው ሁሉ) ሕይወትን የሚሰጥ ብርሃን ነው።

1፡5 ብርሃንም በጨለማ ይበራል። ይበራል የሚለው ቃል የሚያመለክተው የአሁን ጊዜን ነው። በቁጥር 4 ደግሞ በእርሱ ሕይወት ነበረች፤ ሕይወትም የለው ብርሃን ነበረች ሲል፤ ነበረች የሚለው ቃል የሚያሳየው የኃላፊ ጊዜን ነው። ይህም ማለት ኢየሱስ ሰውን ሁሉ ሲፈጥር፡- የመፍጠርን ጊዜ ያመለክታል። ስሁሉም ሕይወትን መስጠቱን ያሳያል። አሁን ደግሞ በአሁኑ ጊዜ ብርሃንም በጨለማ ይበራል ሲል የኢየሱስ ክርስቶስን ወደ ምድር መምጣትና ብርሃን መሆኑን ያሳያል። ስለዚህ የሰው ሁሉ ፈጣሪ በመሆኑ ሕይወትን ሰጥቷል። የሰው ሁሉ እዳኝ ስለሆነ አሁን በጨለማ ላይ ያበራል። በአሁኑ ጊዜ ዓለም በጨለማ ውስጥ ናት። ጨለማውም ኃጢአት፤ ማለትም ከእግዚአብሔር መራቅ ወይም መለየት ነው። ብርሃኑ የኢየሱስ ክርስቶስ ማዳን ነው። የዚህ ዓለም ገዢ የማያምኑትን «ዓይን» አሳውሯልና ዓለም በጨለማው ውስጥ ናት (2ቆሮ 4፡4፤ ኤፌ 5፡8)።

1+5 ጨለማም አላሸነፈውም። ጨለማው ኃይለኛ፤ ብርቱ ነው። ብርሃንን የሚቋቋም ጨለማ፤ ድቅድቅ ጨለማ ነው። ሆኖም በጨለማው ላይ የሚያበራው ደግሞ እጅግ ኃይለኛና በቀጣይነት የሚበራ ስለሆነ ያሸንፋል፤ ጨርሶ አይሸነፍም። ጨለማው ቢሆንለት ቢያግደውና ቢያሸንፈው በወደደ ነበር፤ ሊያጠፋው አይችልም። የተፈጥሮ ብርሃን በጨለማ ላይ ሥልጣን እንዳለው ብርሃን ጨለማን እንደሚገፍ እንዲሁ በመንፈሳዊውም ዓለም ኢየሱስ ክርስቶስ ያመጣው ብርሃን በዚህ ዓለም ገዥ ሥራ ላይ በማብራት ያሸንፋል። **አላሸነፈውም** የሚለው ቃል በጨለማና በብርሃን መካከል የነበረውን (ያለውንም) ግብ ግብ ወይም ትግል ያመለክታል።

ጨለማው በጨለማው አሰቃ በሰይጣን መሪነት ያለ የኃጢአተኝነት ሕይወት ነው። በኃጢአት መኖር፤ እግዚአብሔርን መቃወም ነው። በጨለማ ውስጥ ያሉ በኢየሱስ ክርስቶስ የመጣውን ብርሃን ሊቀበሉ አይፈልጉም። ይሁን እንጂ ጨለማው ምንም ያህል ድቅድቅ ቢሆን ከኢየሱስ የሚመጣው ብርሃን በጨለማው ላይ ሥልጣን አለው። የኢየሱስ ክርስቶስ ብርሃን በማንኛውም የሰይጣን አሠራርና ጨለማ ላይ የማሸነፍ ሥልጣን አለው፤ በርትቶ ያሸንፋል።

1+6 ከእግዚአብሔር የተላከ ሰሙ ዮሐንስ የሚባል አንድ ሰው ነበረ። የዮሐንስ ወንጌል ጸሐፊ ከቁጥር 1-5 ባለው ክፍል ቃል ስለሆነው የእግዚአብሔር ልጅ ማንነት ከገለጠ በኋላ አሁን ደግሞ ለዚህ ቃል (የእግዚአብሔር ልጅ) መልእክተኛ ሆኖ በፊቱ ስለ ሄደው ስለ መጥምቁ ዮሐንስ ይናገራል። ይህ ዮሐንስ የተላከ ሰው ነው። የተላከውም በእግዚአብሔር ነው። ዮሐንስ ወደ ዓለም ስለሚመጣው ብርሃን፤ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ እንዲናገር አስቀድሞ የተላከ ሰው ነበረ።

1+7 ሁሉ በእርሱ በኩል እንዲያምኑ ይህ ስለ ብርሃን ይመስክር ዘንድ ለምስክር መጣ። የዮሐንስ መጥምቁ ተልዕኮ መመስከር ነው። ምስክርነቱም ሁሉም (ሰው ሁሉ) በእርሱ እንዲያምኑ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ እንዲመስክር ነው።⁴ ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ እንዲያመለክት የተላከ ነው። ስለ እርሱ መምጣት በዘመናት ሁሉ ብዙዎች መስክረዋል። ከእነዚህ ምስክሮች ቀዳሚው ወይም ትልቅ የሆነው የእርሱ መንገድ ጠራጊ የተባለው (ኢሳ 40፡3፤ ሱቃ 7፡28) ዮሐንስ ነው። የሚመስክረውም ስለ ብርሃን ነው። ብርሃኑም ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። በዚህ ብርሃን ሰው ሁሉ ያምን ዘንድ ስለ ብርሃን ይመስክራል።

⁴ መጥምቁ ዮሐንስ ከሴት ከተወለዱት ሁሉ ታላቁ ሰው እንደሆነ ጌታ በሉቃ 7፡28 ተናግሯል።

1+8 ስለ ብርሃን ሊመስክር መጣ እንጂ እርሱ ብርሃን አልነበረም። መጥምቁ ዮሐንስ የተላከበት ዓላማ ራሱ ብርሃን ሆኖ እንዲያገለግል አልነበረም፤ ስለ ብርሃኑ መምጣት እንዲናገር እንጂ። ብርሃን የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። የዓለም ብርሃን በጨለማ ላይ የሚያበራ ብርሃን። ዮሐንስ ግን ብርሃን የሆነውን ኢየሱስ ክርስቶስ መምጣቱንና መዳንም የሚገኘው በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ብቻ መሆኑን ይህን ሊያስገነዝብ ስዚህ ተልዕኮ የመጣ ሰው ነው። ስለሆነም በኢየሱስ ክርስቶስ እና በመጥምቁ ዮሐንስ መካከል ከፍተኛ ልዩነት እንዳለ ሐዋርያው ዮሐንስ በወንጌሉ ያስገነዝበናል። የዓለም ብርሃን አንድ ነው። እርሱም ኢየሱስ ክርስቶስ ነው።

«እናንተ የዓለም ብርሃን ናችሁ» (ማቴ 5፡14) ሲል እኛ በእርሱ የምናምን ብርሃን ሆናል፤ እርሱን ተክተናል ማለት ሳይሆን የእርሱ ብርሃን በውስጣችን ስለ ገባና ስለሚኖር የእርሱን ብርሃን የምናንጸባርቅ/የምናሳይ የእርሱን ባሕርይ የምንገልጥ ሆናል ማለት ነው። ሰው በኃጢአት ከመውደቁ የተነሣ በውስጡ ብርሃን የለም። በሰው ውስጥ ያለው ጨለማ ነው፤ ኃጢአት ነው። ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ ብርሃን ኃጢአቱን ሊያይና በእርሱ ሊያምን የእርሱ ብርሃን በውስጡ ያድራል። የዚያ ብርሃን ተካፋይ ስለሚሆን ያን ከኢየሱስ ክርስቶስ ያገኘውን ብርሃን ያንጸባርቃል።

ስለሆነም በኢየሱስ ክርስቶስ የሚያምን ማንም ቢሆን ስለ ብርሃን እንደሚመስክር እንጂ ራሱን ብርሃን እድርጉ ሊያቀርብ አይገባውም። ብርሃን የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ በዚያ ሰው ሕይወት ውስጥ የነበረውን ጨለማ ስላስወገደለት ከብርሃኑ ብርሃንን ያገኘ መሆኑን መገንዘብ ያስፈልጋል። ከራሱ ያልሆነን ብርሃን ያገኘና የተቀበለውን የሚያንጸባርቅ ብርሃን ነው። የዚህ ብርሃን ዓላማ ሁልጊዜ ወደ እውነተኛውና ዋናው ብርሃን ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ ለማመልከት ነው። ስለሆነም «እናንተ የዓለም ብርሃን ናችሁ» ሲል የኢየሱስ ክርስቶስን ብርሃን በዓለም ላይ በማብራት ስዎች ዓይናቸውን ገልጠው ብርሃን የሆነውን ኢየሱስን እንዲያዩ ታደርጋላችሁ ማለቱ ነው።

1+9 ለሰው ሁሉ የሚያበራው እውነተኛው ብርሃን ወደ ዓለም ይመጣ ነበር። እውነተኛው ብርሃን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ዮሐንስ መጥምቁ በመጣና ስለ ኢየሱስ ክርስቶስም መመስከር በጀመረ ጊዜ እውነተኛው ብርሃን ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ዓለም እየመጣ አገልግሎቱን ሊጀምር ነበር። ይህ ከእግዚአብሔር ዘንድ ወደ ዓለም የመጣው እውነተኛው ብርሃን የሚያበራው ላለባት ምድር ለገለላ ወይም ለናዝሬት ብቻ ሳይሆን ለሰው ሁሉ ነው። ለሰው ሁሉ ሲል አይሁድንም አሕዛብንም ያጠቃልላል። እያንዳንዱ ሰው ሰመኖር ሕይወትን ከእርሱ እንዳገኘ

ሁሉ ብርሃንንም ክእርሱ ዘንድ ይገኛል። ይህ እውነተኛ ብርሃን ከብርሃን ሰጪ መሰል ነገሮች፤ ከአስመላይ ብርሃኖች የተለየ ነው። የዓለም ብርሃን አንድ ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው። ስለሆነም ማናቸውም ብርሃን ሰጪ የሚመስሉት ሁሉ ራሳቸው በጨለማ የሆኑ፤ የጨለማው ክፍሎች ናቸው።

1+10 በዓለም ነበረ። ወደ ዓለም⁵ የመጣው ብርሃን ኢየሱስ እርሱ ወደ ሠራው ዓለም⁶ መጣ። ዓለም ሁሉ የተሠራው በእርሱ ነውና። ሆኖም **ዓለሙም እላውቀውም 1+10።** እርሱ ራሱ ወደ ሠራው ዓለም በመጣ ጊዜ ዓለም⁷ ማለትም የሰው ዘር ማንነቱን አላውቀውም፤ ፈጣሪውን እላውቀውም። ምክንያቱም ጨለማው እይሎ ነበርና በጨለማው ታውረው ነበርና። ዓለም በጨለማ ውስጥ ስላለች ብርሃንን ማየት ተስቷታል።

1+11 የእርሱ ወደ ሆነው መጣ። የገዛ ወገኖቹም አልተቀበሉትም። የገዛ ወገኖቹም የሚለው አርሱ ወገን ወደሆነበት ማለት ሲሆን ልክ ወደ ቤቱ መጣ፤ ወደ ራሱ ቤት መጣ እንደማለት ነው። ይህ ደግሞ ሰዎች የኢየሱስ ክርስቶስን አስመቀበል እጉልቶ ያላያል። ወደ ገዛ ቤቱ የመጣን ሰው እንኳን ደህና መጣህ ብሎ እንዳስመቀበል ነው።

የገዛ ወገኖቹ የሚለው የሚያመለክተው የሰው ዘርን ሁሉ ሆኖ በተለይም እይሁድን (እስራኤልን) ነው። ወደ እስራኤል መጣ፤ እይሁድም አልተቀበሉትም። ይህ አስመቀበላቸው በ12፥37-41 ባለው ተገልጿል። እንደማይቀበሉትም አስቀድሞ በነቢዩ ኢሳይያስ ተነግሮ ነበረ (ኢሳ 53፥1-3)። የገዛ ወገኖቹ ቢገፉትም፤ ባይቀበሉትም የተቀበሉት ደግሞ ነበሩ። ስተቀበሉት ሁሉ ግን በረክትን አዘጋጅቷል። መቀበል ማለት በኢየሱስ ክርስቶስን አዳኝነት ማመንና እኔንም አድነኝ ብሎ ወደ እርሱ መቅረብ ነው።

1+12 ስተቀበሉት ሁሉ ግን በሰሙ ለሚያምኑት የእግዚአብሔር ልጆች ይሆኑ ዘንድ ሥልጣንን ሰጣቸው። እነዚህ የሚቀበሉት የኢየሱስን አዳኝነት፤ ብርሃንነት የሚያምኑና ለራሳቸውም አዳኝ ነው ብለው የሚቀበሉት ናቸው። እነዚህ የልጅነት ሥልጣን የነበራቸው

አይደሉም። በማመናቸው ምክንያት እና ከአመኑበት ጊዜ ጀምሮ የሚሰጣቸው የልጅነት መብት ነው።⁸ ይህ በአመኑበት ጊዜ የሚያገኙት «መታወቂያ» ወይም መብት እንደማለት ነው። ሥልጣኑ፤ ልጅ (የቤተሰብ አባል) የመሆን ሥልጣን ነው። የእግዚአብሔር ልጅ ተብሎ ለመጠራት መንገዱ እምነት ነው። በሰሙ ለሚያምኑት እንደሚል በኢየሱስ ስም ማመን ማለት በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን ማለት ነው። በኢየሱስ ክርስቶስ ማንነትና እርሱ በገጣው ተለፋ ላይ ማመን ማለት ነው። ማመን ማወቅንና መቀበልን በአንድ ላይ የያዘ ቃል ነው። የሚያምን ሰው ምን እንደሚያምን እስቀድሞ ያወቀና ያወቀውን ደግሞ ለራሱ እውነት ነው፤ እኖርበታለሁ ብሎ የተቀበለ፤ በዚያም መሠረት የሚተዳደር ማለት ነው። ማመን = ማወቅ + መቀበል ወይም መኖር ነው።

1+13 ከእግዚአብሔር ተወለዱ እንጂ ከደምና ከሥጋ ፈቃድ ወይም ከወንድ ፈቃድ አልተወለዱም። ከእግዚአብሔር መወለድ ከለው የሥጋ ፈቃድ ወይም ተፈጥሮአዊ ሰው በሚገኝበት መንገድ የሚገኝ ልጅነት አይደለም። እግዚአብሔር ባዘጋጀው መንገድ በማመን የሚገኝ መንፈሳዊ መወለድ ነው። ይህ መወለድ ከእግዚአብሔር የሚለጥ ስጦታ ነው። እግዚአብሔር በነጻ የሚሰጠው የልጅነት ሥልጣን ነው።

1+14 ቃልም ሥጋ ሆነ። ይህ ቃል በመጀመሪያ የነበረው፤ በእግዚአብሔር ዘንድ የነበረው ነው (1+1)። ይህ በመጀመሪያ የነበረና በእግዚአብሔር ዘንድ የነበረው **ቃል ሥጋ ሆነ።** ሥጋ ወለደ። የመለክት ሁለተኛው እካል የለው ሥጋ መውለዱንና ፍጹም ሰው ፍጹም እምላክ መሆኑን ያስገነዝበናል። ሥጋ ሆነ፤ ማለት ሰው ሆነ

¹ በመሠረቱ ሰው ሁሉ የእግዚአብሔር ልጅ ነው ማለትም በእግዚአብሔር የተፈጠረ ነው። እያንዳንዱ ሰው ሕይወትን ያገኘውና መኖሩም በእርሱ ስለሆነ በመፈጠር የእግዚአብሔር ልጅ ነው። እንዲሁም በእርሱ የሚያምን ደግሞ የእግዚአብሔር ልጅ ይላል። ይህ በኢየሱስ ክርስቶስ ማንነትና አዳኝነት ለሚያምኑ ሰዎች የሚለጥ ሥልጣን ነው።

² **ቃል ሥጋ ሆነ** ሲል በግሪኮች ፍልስፍና መሠረት ቃል ማለት እስተሳሰብ ወይም ገንግር የሚልን ትርጉም ስለሚይዝ ሃሳብ ወይም ገንግር ሥጋ ሆነ ሲል የእነርሱን ፍልስፍና መግለጫ ወይም መቃረኑን ነው። ምክንያቱም የተጻፈው እውነትን ለማወቅ ለሚፈልግ ሁሉ ነው። እውነት የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ ነውና። እውነት እርሱ ነውና። እውነት የሆነው እርሱ ነውና። እውነት እርሱ ነውና። The Greek philosophical meaning of the term *word* as <reason> could refer to anything that wasn't flesh. To say <the Word became flesh> broke all the rules - which is exactly what God did. *LEBC Ibid.* p.12.

⁵ The term <world> can mean different things depending on its context. The NIV Study Bible lists 6 different usages; these are: - the universe, the earth, the people on earth, most people, people opposed to God, or the human system opposed to God's purposes.
⁶ The universe
⁷ The human system opposed to God's purposes.

ማለት ነው።¹⁰ ዮሐንስ በዮሐ 4:3 መልእክቱ ላይ እንደገለጠው «ኢየሱስ በሥጋ እንደተገለጠ የማይምን ሁሉ ከእግዚአብሔር አይደለም»። ኢየሱስ ክርስቶስ የተገለጠው በሥጋ ነው። ይህም ማለት ኢየሱስ ክርስቶስ ከፊል ሰውና ከፊል መለኮት ሆነ ማለት አይደለም። በቆላ 2:9 ላይ በግልጽ እንደተጻፈው መለኮትነቱ በሙሉነት በሙላት በእርሱ ላይ ነበረ። ስለዚህ ሙሉ መለኮት ወይም ፍጹም አምላክ ነበረ። በሰውነቱም እንዲሁ በፍጹምነት ማለትም ፍጹም ሰው ነበረ።¹¹

1:14 ጸጋንና እውነትን ተሞልቶ፡- የሚለው ሥጋ የሆነውን ቃል ይገልጻል። ጸጋ ከእግዚአብሔር የሚለጥ ነፃ ሰጦታን ሲያመለክት እውነት ደግሞ እርግጠኛነትን፣ ሐቅን፣ ማስመለል የሌለበትን ትክክለኛነት ያሳያል። ብርሃን የበራላቸው ሰዎች ይህን ጸጋና እውነት ይቀበላሉ፤ የጸጋውና የእውነቱ ተካፋይ ይሆናሉ።

1:14 በእኛ አደረ፡- አደረ የሚለው ቃል በብሉይ ኪዳን የነበረው የማደሪያ ድንኳን ያሳስባል። በሕዝቡ መካከል መገኘቱን፣ ማደሩ፣ ከሕዝቡ ጋር መሆኑን ለመግለጥ እግዚአብሔር የማደሪያ ድንኳን ሥሩልን ብሎ ነበር። በዚያ የማደሪያ ድንኳን እግዚአብሔር ይገኛል። በአዲስ ኪዳን እግዚአብሔር በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል በመካከላችን አደረ፣ ተገኘ፣ ኖረ። አማኑኤል እግዚአብሔር ከእኛ ጋር ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ በሥጋ የተገጠ እግዚአብሔር፤ መለኮት በሙላት የሚኖርበት ሰው ነው።

1:14 እንደ ልጅም ከእባቱ ዘንድ እንገለጠው ክብር የሆነውን ክብሩን ለየ፡- በመካከላችን ባደረገው ሥጋ በሆነው ቃል የእግዚአብሔር ክብር በሙላት ነበረበት። በብሉይ ኪዳን በማደሪያው ድንኳን የእግዚአብሔር ክብር እንደተገለጠ በአዲስ ኪዳን በዚህ ሥጋ በሆነው ቃል ላይ

¹⁰ ሥጋ ሆነ የሚለውን ፍጹም ስው ሆነ ወይም የሰውን ሥጋ ወስደ ማለት አይደለም የሚል ዶክትሪንም የተባለ የስህተት ትምህርት በታሪክ ውስጥ ተነስቶ ነበር። Docetism - a heresy that denied that Jesus truly had a human body. The Docetists claimed that the Son of God merely seemed human; he was not truly human. *Ibid.* P.10.

¹¹ Before Christ came, people could know God partially. After Christ had come, people could know God fully because he became visible and tangible. (Heb 1:1-3). Christ is the perfect expression of God in human form. The two most common errors that people make about Jesus are minimizing his humanity or minimizing his divinity. Jesus is both divine and human. *Ibid.* p.10-11

በኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ክብር በሙላት አድርጎል። ይህ ጸጋንና እውነትን የተሞላ ነው።

ለንድ ልጅ የሚለው መጠሪያ ለኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ የዋለ ሲሆን እርሱ የእግዚአብሔር ብቸኛ ልጅ መሆኑን ያመለክታል። ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ ተብሎ በሚጠራበት ዓይነት የልጅነት አጠራር ወይም ደረጃ የሚጠራ ከእርሱ ሌላ ማንም የለም። የኢየሱስ ክርስቶስ ልጅነት ከዘላለም ነው። የኢየሱስ ክርስቶስ ልጅነት በመፈጠር አይደለም፤ በመሆን ነው። ይህም ከዘላለም በአብና በወልድ መካከል ያለ ተዛምዶ ነው። ስለዚህ አንድያ ልጅ የሚለው መጠሪያ ኢየሱስ ክርስቶስን የእግዚአብሔር ልጅነት የሚያመለክት ለእርሱ ብቻ የሚውል መጠሪያው ነው።

የኢየሱስ ክርስቶስ ክብር የፍጹምነት፣ የቅድስና፣ የታላቅነት፣ የብርሃን መግለጫ ነው። የኢየሱስ ክርስቶስ ክብር የእግዚአብሔርን በእርሱ መገኘት/መታየት ያመለክታል። ይህ የእግዚአብሔር ክብር ሰው ሊረዳው በሚችለው ሁኔታ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል የተገለጠለት የክብር መታየት ነው።¹² ጴጥሮስ «ከገናናው ክብር የእርሱን ግርማ አይተን» (2ጴጥ 1:16-17) እንደሚል ይህ ግርማ የተሞላበት፣ ወደር የሌለው ገናናነት ማለት ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ በገናና ክብር የተሞላ የእግዚአብሔር አንድያ ልጅ ነው።

1:15 ዮሐንስ ስለ እርሱ መሰከረ፣ እንዲሁም ብሎ ሙሽ፡- ዮሐንስ ተግባር መመስከር ነው። በምስክርነቱ የሚናገረው ዮሐንስ ቀድሞ አንደ መጣ፣ ከእርሱ በኋላ የሚመጣ ኢየሱስ እርሱ ከእኔ በፊት ነበርና

¹² የኢየሱስ ክርስቶስ ክብር ከተገለጠባቸው ጥቂት ሁኔታዎች የሚከተሉት ይገኛሉ።

- እረኞች ኢየሱስ ክርስቶስ በተወለደ ጊዜ ስለ እግዚአብሔር ክብር መስከሩ፤ ወይም አዶ (ሉቃ 2:9-14)።
- ኢየሱስ ክርስቶስ የሠራቸው ምልክቶች ወይም ተአምራት ክብሩን ይገልጣሉ (ዮሐ 1:11)።
- የእግዚአብሔር ክብር በኢየሱስ ክርስቶስ ተገልጧል (ዮሐ 7:18፤ 11:41 ፊብ 1:3)።
- ኢየሱስ ክርስቶስ ራሱ የተለየ ክብር አለው (ዮሐ 17:50። የኢየሱስ ክርስቶስ ክብር በተራራው ላይ ተገልጦ ነበር (ማቴ 17:2-8፤ ማር 9:2-8፤ ሉቃ 9:28-30)። ደቀ መዛሙርት የጌታን ክብር ተካፍስዋል (ዮሐ 17:22)።
- ኢየሱስ ራሱን መሥዋዕት አድርጎ ማቅረቡ፤ ኢየሱስ በሞቱ መክበሩ እንደሆነ ያሳያል (ዮሐ 7:39፤ 12:23-28፤ 13:31፤ 17:5)። የኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤና እርግጥ ክብሩን ይገልጣል (ሉቃ 24:26፤ ዮሐ 3:13፤ 7:51፤ 1ጢሞ 3:16)።
- የኢየሱስ ክርስቶስ ክብር በመመስሉ (ሁለተኛ ሲመጣ) በፍጹምነት ይገለጣል (ማር 8:38፤ 13:26)።

በእኔ ይልቅ የክብር ሆኖአል 1:15 በማለት ነው። ከዮሐንስ በኋላ የሚመጣው ኢየሱስ ክርስቶስ ከዮሐንስ ይልቅ የክብር መሆኑንና እንዲሁም በምድራዊ ጊዜ አለላል ምንም እንኳን ለሚመለከርላቸው ሰዎች ኢየሱስ የሚመጣው ከዮሐንስ በኋላ ቢሆንም፤ ኢየሱስ ግን ከዮሐንስ በፊት እንደነበረ ይናገራል። ይህም ዘላለማዊ ሕልውናውን ሲገልጽ ነው። ምንም እንኳን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሰው በመወለዱ ከእድሜ አቀጣጠር አንጻር ከዮሐንስ በኋላ ቢሆንም እርሱ ግን ከዘላለም ለሰሆነ ዮሐንስ ስለ እርሱ ሊመለከር፡- **ከእኔ በፊት ነበርና** ይለዋል። ኢየሱስ ክርስቶስ ከመጥምቁ ዮሐንስ፣ የክብር በመሆኑ፣ እንዲሁም ከእርሱ በፊት የነበረ ስለሆነ የበለጠ የላቀ ነው።

1:16 እኛ ሁላችን ከሙላቱ ተቀበለን። በኢየሱስ ክርስቶስ ዘንድ ያለው ሙላት ፍጹም ነው። ለሁሉም የሚሆን፤ ሁሉንም የሚሞላ፤ ምንም የማይጉድልበት ነው። በ1:14 ላይ እንዳየነው እርሱ ጸጋንና እውነትን ተሞልቷል። ከዚህ ከእርሱ ሙላት ለእኛ በጸጋ ላይ ጸጋ ተሰጥቶናል። ይህ ጸጋ በእምነት ለሚቀበሉት የሚሰጣቸው የነጻ ስጦታ ነው። **እኛ ሁላችን ሲል ሁሉን አማኞችን ሊያመለክት፣ እርሱም ጸሐፊውን ዮሐንስን፣ ሐዋርያትንና በኢየሱስ ክርስቶስ የሚያምኑትን ሁሉ ነው።** ከዚህ ከኢየሱስ ክርስቶስ ሙላት ሁሉም አማኝ ይቀበላል።

አንድ ሰው ግን የክርስቶስን ሙላት ሁሉ ሊቀበል፣ ሊያስተናግደውም አይችልም፤ አቅም አይኖረውም። የክርስቶስ አካሉ የሆነችው ቤተ ክርስቲያን ከሙላቱ ተሞላለች (ኤፌ 1:23)። መንፈሳዊ ኃይል፣ እውቀት፣ ጥበብ ሁሉ ከኢየሱስ ክርስቶስ ዘንድ ይገኛል። ስለዚህ ከእርሱ ሌላ ማንንም መፈለግ የለብንም። የሚለጠውም ጸጋን በጸጋ በማደል፣ በማብዛት፣ በዚያው ላይ በመደረብ በመጨመር ሁልጊዜ በጸጋ ይሰጣል። ስለሆነም፣ ኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋን የተሞላ ስለሆነ፣ አማኞች በጸጋ ማነስ ወይም ጉድለት መቸገር የለባቸውም፤ መጠየቅና ከእርሱ መቀበል ሁልጊዜም መሞላት ይችላሉ። ስለዚህ ባዶነት የሚሰማው ወይም ጸጋ ያነሰው ሰው ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ ይቅረብ፤ ከጸጋውም ይቀበልና ይሞላ።

“ ኢየሱስ ክርስቶስ በሁሉም ረገድ ሙሉ ስለሆነ ከሙላቱ ለማንም ሰው ይሰጣል ስለዚህ ጉድለቱን የሚያውቅ እንደሚያስፈልገውም ደግሞ ፍላጎት ያለው ከኢየሱስ ክርስቶስ ሙላት ይቀበል ዘንድ እርሱን ሊጠይቅ ይገባዋል። በክርስቶስ የመሰከት ሙላት በሙሉነት በፍጹምነት ይኖራል (ኤፌ 1:23፣ 3:19፣ ቆላ 1:19፣ 2:9) የእግዚአብሔር ሙላት በክርስቶስ ስለሚኖር እኛም ማናቸውም የሚያስፈልገን መንፈሳዊ በረከት ሁሉ ከእርሱ እናገኛለን። ጥበብ፣ ምሕረት፣ ፍቅር ሌላም ኃይል እርሱ ሁሉን በሁሉ መንገድ ይሞላል (ኤፌ 1:23)። ከዚህ ሙሉ ከሆነ ክርስቶስ ለሌላው ሰጥቶ ከማይጉድልበት፤ እኛ ልንቀዳልንቀበል በእርሱ ስጦታ ልንሞላ ይቻላል።

1:17 ሕግ በሙሴ ተሰጥቶ ነበርና ጸጋና እውነት ግን በኢየሱስ ክርስቶስ ሆነ። ጸጋና እውነት የተሞላውና (1:14) ጸጋን በጸጋ ላይ የሚሰጠው (1:16) ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። በብሉይ ኪዳን በሙሴ የተሰጠውን ሕግ በእርሱ መምጣት በጸጋ ለወጣው ወይም አላደገው። የሙሴ ሕግ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ፍርድ ያመለክታል። ኢየሱስ ክርስቶስ ሲመጣ የእግዚአብሔርን ምሕረት፤ ፍቅርና ይቅርታ ይዞ መጣ። ይህ ጸጋ ነው።

ሕግ የእግዚአብሔርን ባሕርይና ፈቃዱን ይገልጻል። ሕግን ለመፈጸም ጸጋ ያስፈልጋል። ሕግን ሁሉ የፈጸመው ኢየሱስ ክርስቶስ (ማቴ 5:17) በእርሱ ለሚያምኑት ሕግን ለመፈጸም ጸጋን ሰጣቸው። የሕግ መሰጠት፣ በኃላፊ ጊዜ ሆነ፣ የጸጋ መሰጠት የአሁን ጊዜ ነው። የሕግ መሰጠት ነበር ሆኖአል፤ የጸጋ መሰጠት ደግሞ የአሁን ጊዜ በመሆኑ ሆነ ተባለ። እንግዲህ **እውነት** ሕግን የጣለ በሕይወት መኖር አንደሌለበት ሲገልጽ ጸጋ ደግሞ ይቅር መባላችን፤ መዋጀታችንን ያውጅናል።

1:18 መቼም ቢሆን እግዚአብሔርን ያየው አንድ ሰንኳ የለም። በብሉይ ኪዳን ለምሳሌ በዘጸ 24:9-11 ባለው ክፍል የእስራኤል ሽማግሌዎች እግዚአብሔርን እንዳዩት የሚናገር ቃል አለ። **እግዚአብሔርን ያየው አንድ ሰንኳ የለም ሲል ታዲያ እነዚህ ሽማግሌዎችስ? የሚል ጥያቄ ያስነሳል።** እግዚአብሔር ማንም ሊቀርበው በማይችል ብርሃን ውስጥ ስለሚኖር ሰው አይቶት በሕይወት ሊኖር አይችልም (ዘጸ 33:20)። ስለሆነም ከሰው እግዚአብሔርን በሙላት ያየው ማንም የለም። የእስራኤል ሽማግሌዎች እንዳዩት የተገለጸው እንግዲያውስ እርሱ በአንድ ቦታ በመገኘቱ የሚኖረውን ክብሩን ማለትም ለጊዜው የተገለጠውን ክብር ሊሆን ይችላል።

የእርሱን ክብር ያየው ኢየሱስ ማለት አንድ ልጁ ብቻ ነው። ስለ ክብሩም በአባቱ እቅፍ ያለ አንድ ልጁ እርሱ ተረከው **1:18** ማለትም ተናገረው/ አሳየው። ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ምድር መጥቶ በሰዎች መካከል እየኖረ እግዚአብሔርን ገለጸው፤ አሳየው። ወልድን ያየ አብን አይቷል (ዮሐ 14:9) እንደሚል። ስለሆነም በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ካልሆነ በስተቀር ስለ እግዚአብሔር መረዳት አይቻልም። **እቅፍ** የሚለው ቃል ሥዕላዊ አገላለጽ ሲሆን ሕፃን በወላጅ እቅፍ ውስጥ በፍቅር፤ በመጠጋጋት እንደሚኖር ዓይነት በአብና በወልድ መካከል ያለውን የአንድነትና የመቀራረብ መጠን የሚያሳይ ነው።

1:19 አንተ ማን ነህ? ይህን ጥያቄ ስመጥምቁ ዮሐንስ ያቀረቡለት ካህናትና ሌዋውያን ነበሩ። የእርሱን ማንነት ለመረዳት በጠየቁት ጊዜ መጥምቁ ዮሐንስ የሚናገረው እርሱ የተላከ መሆኑን፣ ምስክር ብቻ መሆኑን ነው። ዮሐንስ የራሱን ማንነት ያወቀና ያንንም ለለወጥ በትክክል ያስረዳ ሰው ነው። የጠያቂዎቹም መብዛትና የለወጥን የማወቅ ፍላጎት ተንተርሶ ለራሱ ስምና ቦታ ወይም ዝና ያልሰጠ ሰው ነው።

1:20 እኔ ክርስቶስ አይደለሁም። ከዚህ ከዮሐንስ አመለካከት መገንዘብ የሚቻለው የሃይማኖት ሰዎች ካህናትና ሌዋውያን የተቀባውን መሢሐን ይጠብቁ የነበረበት ጊዜ እንደ ነበር ነው። እንደዚህ ይጠባበቁ ለነበሩ ሰዎች የሚሰጣቸው መልስ ደግሞ ያ የምትጠብቁት መሢሐ ወይም ክርስቶስ እኔ አይደለሁም በማለት ነው። ሕዝቡ በግልጽ እንዲያውቁለት የፈለገው ነገር እርሱ የተቀባው ወይም መሢሐ አለመሆኑን እንዲሁም ሰማመጣው መሢሐ መንገድ የሚያዘጋጅ መሆኑን ነው።

ፈራሳውያን ካህናትና ሌዋውያን ብሉይ ኪዳንን የሚያውቁ፣ በብሉይ ኪዳንም ሕግና ትንቢት መሠረት የሚሆነውን የሚጠባበቁ ናቸው። የሚጠባበቁት እንደ እግዚአብሔር ቃል በሆነ መረዳት አልነበረም። እንዲሁና እንዲህ ነው ብለው በራሳቸው ሥዕል መሰራት ይጠብቁ ነበር። የሚጠባበቁ መሢሐ አለመሆኑን በተነገሱ ጊዜ እንግዲያውስ **ኤልያስ ነህ? 1:20** አሉት። በማል 3:1 እና 4:5-6 በተነገረው ትንቢት መሠረት አይሁድ የኤልያስን መምጣት ይጠባበቁ ነበር። ዮሐንስ የመጣው በኤልያስ መንፈስ (ሉቃ 1:17) ነበረ። ይህም መንገድ የሚያዘጋጅ ነው። በኤልያስ መንፈስ መጣ እንጂ ራሱ ግን ኤልያስ አልነበረም። እርሱ ኤልያስ **አይደለሁም 1:21** ብሎ መልስ ሰጥቷል።

1:21 ነቢዩ ነህ? ይህ የጠያቂዎቹ 3ኛ ግምት ነው። የሚጠባበቁ መሢሐ ካልሆኑ፣ ኤልያስም ካልሆኑ እንግዲያው ማንህ? ንገረን ሊሉት ነው። ይህን ጥያቄ ያነሱት በብሉይ ኪዳን ወደፊት እንደሚመጣ በሙሉ በኩል ስለተነገረው ነቢዩ (በዳ 18:15) ማለባቸው ሊያሆን አይቀርም። የዮሐንስ መልስ ግን ለዚህም **አይደለሁም** የማል ነው።

1:22 እንኳያስ ማን ነህ? በፈራሳውያን ግምት ስለ መጥምቁ ዮሐንስ በቅድም ተከተል ሦስት ግምቶች ነበሯቸው። ሦስቱንም የሚጠብቁት በቅድም ተከተል የተነገሩ ስለነበሩ ነው። ሰዎችም የሰጠው መልስ

አይደለሁም በማለት በመሆኑ ማንነቱን ለማወቅ ይጓጓሉ። ሦስቱ የቀረቡለት የማንነት ጥያቄዎች ትልቅነትን የሚያመለክቱ ናቸው። ከሦስቱም አንዱንም እንኳ ለመውሰድ ዮሐንስ አልከጀለውም። እርሱ በተልዕኮው በማንነቱ የረከና ደስ ያለው ሰው ነው።

እርሱ ስለ ራሱ የሚሰጠው መልስ **በምድረ በዳ የሚጮህ ሰው ድምጽ እኔ ነኝ 1:23** በማለት ነው። ስለዚህ የሚጮህ ሰው አስቀድሞ በነቢዩ ኢሳይያስ ተነግሮ ነበር (ኢሳ 40:3)።

ይህ ወቅት አይሁድ የመሢሐን መምጣት የሚጠባበቁበት ዘመን ስለሆነ (ሉቃ 3:15) ዮሐንስም ተከታዮችን እያገኘ ስለ ነበረና ስለ እርሱም ማንነት ለመጠየቅ የጓጉ ብዙዎች ስለ ነበሩ ጊዜውንና አጋጣሚውን ተጠቅሞ፣ አዎ እኔ መሢሐ ነኝ ቢል ለአጭር ጊዜም ቢሆን ተከታዮች ባፈራ ስምንም ባገኘ ነበር። ከሴቶች ከተወለዱት ሁሉ ትልቅ የሆነው ዮሐንስ ግን በተሰጠው የመልእክተኛነት የአገልግሎት ድርሻ የረከ ማንነቱን ያወቀ ለሚጠይቁትም ያንኑ የሚገልጥ ነበር።

መጥምቁ ዮሐንስ በተጠየቀ ጊዜና ሲመለከር በተደጋጋሚ አስረግጦ የሚናገረው፡- እርሱ ክርስቶስ አለመሆኑን፣ እርሱ በኢሳይያስ እንደተነገረው በምድረ በዳ ድምፅ፣ በፊቱ የሚሄድ መስካሪ እንደሆነና የመሢሐን መምጣት የሚያውቅ እንደሆነ ነበር። የዮሐንስ መጥምቁ አመለካከት፣ በዚህ ዘመን ለምንኖር ክርስቲያኖች በተለይም አገልጋዮች ማንነታችንን በማወቅና በማንነታችን ረከቶ ስለመኖር ጥሩ ትምህርት ይሰጠናል። ዮሐንስ አገልግሎቱን ከጀመረ ጊዜ አንስቶ እስከ መጨረሻው ድረስ በምድረ በዳ የሚጮህ ድምፅ ሆኖ ነበር የጨረሰው። ሰጌታ ካገለገሉት ሰዎች ሁሉ (ከሴቶች ከተወለዱት ሁሉ) ስለ አገልግሎቱ ትንቢት የተነገረበት መጥምቁ ዮሐንስ ነው። በጌታም በመን የነበረና የጌታንም መምጣት ያወጀና ያስተዋወቀ ትልቅ አገልጋይ ነው። ያም ሆኖ **በምድረ በዳ የሚጮህ ድምፅ እኔ ነኝ** በማለት አራሱን በዚህ ብቻ በመግለጽ አገልግሎቱን የፈጸመ ሰው ነው። እኛም በተሰጠን አገልግሎት እና ባለንበት ሁኔታ ልንረከ ያስፈልገናል።

1:24-25 ስለ ምን ታጠምቃለህ? መጥምቁ ዮሐንስ ከሦስቱ (ክርስቶስ፣ ኤልያስ ወይም ነቢዩ) አንዱ አለመሆኑን ስለ ራሱ በገላጠ ጊዜ ለምን እንደሚያጠምቅ ይጠይቁታል። ማለትም አንተ የሚጮህ ሰው ድምፅ ከሆንክ ማጥመቅህ ምን ማለት ነው የሚል ነው። የሚሰጣቸውም መልስ እርሱ ለሚመጣው መሢሐ መንገድ የማዘጋጀቱን ሥራ እየፈጸመ መሆኑን ነው። ስለሚመጣው ንስሐና ይቅርታ በምላሌ የሕዝቡን ልብ እያዘጋጀ ነበር። የኃጢአት ይቅርታ የሚመጣው በመሢሐ በእግዚአብሔር ልጅ በኩል ነው። እንዲሁም መንገድን

የሚያዘጋጀው የሐንስ ለሚመጣው የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት መንገድን እያዘጋጀ ነበረ። ስለ ምን ታጠምቃለህ? ብለው ለጠየቁት የሐንስ ሲመልስ፡- እናንተ የማታውቁት በመካከላቸው ቆሞአል 1+26 ይላቸዋል። መሢሐ በመካከላቸው ተገኝቷል። እርሱ መሢሐ እንደሆነ አይሁድ ገና አላወቁትም። ይህም ወገኖቹም አልተቀበሉትም (1+11) የሚለውን የበለጠ ያብራራል።

1+27 እኔ የሚግውን ጠፍር ልፈታ የማይገባኝ፡- የሚግን ጠፍር መፍታት በጥብረት ለቡ ዘንድ በጣም አነስተኛ ተብሎ ለሚቆጠር ሰው ወይም ለአገልጋይ የተተወ ሥራ ነው። በዚሁ ዓይነት አገላለጽ የሐንስ ስለ ራሱ የሚገልጠው ከጌታ አንጻር እጅግ ታናሽ እና አገልጋይ ወይም ባሪያ መሆኑን በመገንዘብ ነው። እርሱ ታላቅ ነውና ያንን እንኳ ለማድረግ ለእኔ ክብር ነው፤ እይገባኝም ሲል የራሱን ዝቅተኛነት በመረዳት ይገልጻል። ኢየሱስ ክርስቶስ መጥምቁ የሐንስን «ከሴቶች ከተወለዱት ሁሉ ትልቁ ነው» (ዮሐ 7+28) ብሎታል። ከመለሱቹ፣ ከብጤዎቹ ከሴት ከተወለዱት መካከል የሐንስ ትልቅ ነው። ይህ ከምድር ሰዎች ሁሉ ትልቅ የሆነው ሰው ባለ ብዙ ግርማ ባለ ብዙ ክብር ከሆነው ከጌታ ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ሲወዳደር የማይገባው እጅግ ትንሽ ነው።

1+27 ከእኔ ይልቅ የሚከብር፡- ራሱን በማወዳደር የኢየሱስን ታላቅነት የእርሱን ታናሽነት ሲገልጥ ነው። ክብርን የማይሻማ፣ በማንነቱ የሚረካ ሰው ነው የሐንስ።

1+29 እነሆ የዓለምን ኃጢአት የሚያስወግድ የእግዚአብሔር በግ፡- ይህ ከብሉይ ኪዳን ለፋሲካ በዓል ከሚደረገው ደም ማፍለስና፣ መቃኑን መቀባት ጋር የተዛመደ ነው (ዘጸ 12)። እንዲሁም እስራኤላውያን እንዲያደርጉ ከታዘዙት የኃጢአት መሥዋዕት ጋር ይዛመዳል (ዘላ 14+12፣ 21+24፣ ዘጥ 6+12)። የሐንስ ኢየሱስን የእግዚአብሔር በግ ብሎ ሲጠራው እያመለከተ ያለው ስለ ሰው ኃጢአት የሰው ምትክ ሆኖ በእግዚአብሔር ፊት ስለሚቀርበው መስዋዕት ነበር። ይህም እግዚአብሔር ራሱ ያዘጋጀው መስዋዕት እንደሆነም ጭምር ነው። በብሉይ ኪዳን ለኃጢአት መስዋዕት እንዲሁም ለፋሲካ በዓል ከእንስሳት ወገን ይቀርብ እንደ ነበረ በአዲስ ኪዳን እግዚአብሔር ያዘጋጀው በግ ልጁን ኢየሱስ ክርስቶስን ነው። እንዲሁም የሚመጣው መሢሐ ለመታረድ እንደሚነዳ በግ እንደሚሆን (ኢላ 53+7) ተነግሮ ነበር።

በብሉይ ኪዳን በየጠዋቱና ማታው የሚታረድ በግ ለመስዋዕት የሚቀርብ በግ ነበር። ስለ ሕዝቡ ኃጢአት በቤተ መቅደስ የሚቀርብ

መስዋዕት ነበረ ዘጸ 29+38-42። ይህ በመስዊያው ላይ በየዕለቱ ይቀርባል። በአዲስ ኪዳን መስዋዕቱን ራሱ እግዚአብሔር አዘጋጀ። ፍጹም የሆነ መስዋዕት፣ ነውር የሌለበት መስዋዕት። በዚህም የሰውን የዓለምን ኃጢአት ሁሉ አስወገደ። እርሱ ራሱ ኃጢአታችንን በእንጨት ላይ ተሸከመ (ኢላ 53+4-9፣ 1ጴጥ 2+24)። በእርሱ የሚያምን ሁሉ ኃጢአቱ ይወገዳል። የኃጢአትንም ኃይል በዚህ አጠፋ። ስለሆነም እግዚአብሔር ኃጢአታችንን ይቅር ይለናል (1ቆሮ 5+7)። የኢየሱስ ክርስቶስ ደም የዓለምን ሁሉ ኃጢአት ማለትም በዓለም የሚገኘውን ሕዝብ ሁሉ ኃጢአት ለማስወገድ በቁ ነው። ኃጢአታቸው የሚወገዳቸው ግን በእርሱ የሚያምኑት ናቸው። እርሱ የኃጢአትን ዋጋ ከፍሏል።

1+30 ስለ እርሱ ያልሁት ይህ ነው፡- የሐንስ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ቀደም ሲል በ1፡15 ላይ ገልጾ ነበር። እርሱ በዚያ ቦታ ከመምጣቱ በፊት ተገኝቶ የተናገረው ቃል ነው። አሁን በሚቀጥለው ቀን በነገው 1+29 ኢየሱስ ክርስቶስ ወደዚያ በመጣ ጊዜ አስቀድሜ የነገርኳችሁ ይህ ሰው ነው ሲል ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ይናገራል። ይህም ኢየሱስ ክርስቶስ ከየሐንስ በፊት የነበረ መሆኑን (ዘላለማዊነቱን)፣ ከእርሱ ይልቅ የከበረ መሆኑን (አምላክነቱን) ሲገልጥ ነው። መጥምቁ የሐንስ ትሑት ሰው ነው።

1+31 እኔም አላውቀውም ነበረ፡- የሐንስ የኢየሱስ ክርስቶስን ማንነት ማለትም መሢሐ መሆኑን ላያውቀው እንደኖረ እና አንድ ቀን ግን እንዳወቀው ሲገልጥ እኔም አላውቀውም ነበር 1፡31+33 ይላል። ጻፋ ግን ባያውቀውም መምጣቱን ይጠባበቅ ነበር። የመጠባበቂያውም መንገድ ለእርሱ የተሰጠውን አገልግሎት በመፈጸም ነው። አገልግሎቱን እየፈጸመ ሳለ ያ የማይታወቀው ግን የሚጠበቀው ኢየሱስ መጣ።

1+31 ለእስራኤል ይገለጥ ዘንድ ስለዚህ በውኃ እያጠመቅሁ እኔ መጣሁ። የመሢሐን መገለጥ የሐንስ ይጠብቃል። ይገለጥም ዘንድ እየፈቀ የእርሱን አገልግሎት በውኃ ማጥመቁን ጀምሮ ቀጥሏል። ይህን የሚያደርገው፣ መንገድ የመጥረግ ሥራውን ጀምሮ ነበር። አገልግሎቱን እየፈጸመ ሳለ ከሚጠመቁት መካከል እንደ አንዱ ሆኖ ሲጠመቅ ኢየሱስ መጣ። እስከዚያን ጊዜ ድረስ የሐንስ የሚመሰክረው እኔም አላውቀውም ነበር 1፡33 ብሎ ነው።

1፡32 መንፈስ ከስማይ እንደ ርግብ ሆኖ ሲወርድ አየሁ፤ በእርሱ ላይም ኖረ። ይህንን ባየ ጊዜ ሌላ ድምፅ ጠደ የሐንስ መጣ፤ እንዲህ የሚለው፡- መንፈስ ሲወርድበትና ሲኖርበት የምታየው፡ በመንፈስ

ትዳስ የሚያጠምቅ እርሱ ነው አለኝ፤ 1+33። በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ የመንፈስን መውረድ ያዩት የሐንስና ኢየሱስ ናቸው (ማቴ 3+16)።

ስለዚህ ሁኔታ በማቴ 3፡17 ያለውን ስንመለከት «በእርሱ ደስ የሚለኝ የምወደው ልጄ ይህ ነው» የሚልም ድምፅ አብሮ እንደ ነበረ እናያለን። የሐንስ በኢየሱስ ላይ ሲወርድና ሲኖርበት ካየው መንፈስና ይህም ማን እንደሆነ ካገኘው ምስክርነት ወይም ድምጽ በመነሣት እኔም አይቻለሁ እርሱም የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ መስከፊያለሁ 1፡34 ይላል። የሐንስ የሚጠመቀውን ማንነት ሳያውቀው ኖሮ ድንገት እንዲያጠምቅ የላከው እርሱ ማለትም እግዚአብሔር ስለ ተናገረው ነው። እንዲያጠምቅ የተላከው የሐንስ በእግዚአብሔር የተላከ 1፡6 ነበር።

የሐንስን እንዲያጠምቅ የላከው እግዚአብሔር የሚጠመቀውን የኢየሱስን ማንነት እርሱ ነው 1፡33 በማለት ይነገረዋል፤ ስለዚህም መስከፊ። እግዚአብሔር ለየሐንስ የሚጠመቀው ኢየሱስ መሢሐ እንደሆነ የገለጠው መንፈስ በመሢሐ ላይ እንዲወርድና እንዲኖርበት በማድረግ ነው። ሲወርድበትና ሲኖርበት 1፡33 የሚለው እንደ ጊዜ ቅጽበታዊ የሆነ መምጣት ብቻ ሳይሆን ከመጣ በኋላ በኢየሱስ ላይ መኖሩን፤ አብሮ መሆኑን ሲያስገነዝብ ነው። እርሱ መንፈስ የሚኖርበት ነው (ኢላ 11፡1-2፤ 61፡1)።

1፡33 በመንፈስ ቅዱስ የሚያጠምቅ እርሱ ነው። የሚለው ኢየሱስ ክርስቶስ የመጣበትን ተልዕኮ ያመለክታል። ይህ አብ የሰጠውን ተስፋ ተቀብሎ በበዓለ ሃምላ ቀን ስለሚያፈለው ብቻ ሳይሆን (ሐዋ 1+8፤ 2+4) የኢየሱስ ክርስቶስን እጠቃላይ እገልግሎት የሚያሳይ ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ የመጣው በእርሱ ለሚያምኑት የዘላለም ሕይወት ሲሰጥ ነው። የዘላለም ሕይወትን ማግኘት መንፈስን ከመቀበል ተለይቶ አይታይም። ሕይወትን የሚሰጥ መንፈስ ቅዱስ ነውና። ጻግመኛ መወለድም በመንፈስ ነውና። የየሐንስ መጥምቁ በውኃ ማጥመቅ የማዘጋጀት ወይም መንገድን የመጥረግ እገልግሎት ነው። ለንስሐ መንገድን የመጥረግና የማዘጋጀት እገልግሎት ነው። ይህ የኃጢአትን መታጠብ ወደፊት በሚመጣው መንፈስ ቅዱስ በሚያጠምቀው በመሲሁ በኩል የሚገኘውን የኃጢአት መታጠብ የሚያመለክት ነው። ይህ በመንፈስ ቅዱስ የሚያጠምቀው የኃጢአት ይቅርታን የሚሰጥ እንዲሁም የዘላለምንም ሕይወት የሚሰጥ እርሱ ነው።

የሐንስ አይቻለሁ መስከፊያለሁ እንደሚል እንዲሁም መንፈስ ቅዱስን የሚቀበሉ ሁሉ ኢየሱስ እርሱ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ

እንዲመሰክሩ መንፈስ ያስቸላቸዋል (1ቆሮ 12፡3)። «ኢየሱስ ጌታ ነው» ማለት የሚቻለው በመንፈስ ቅዱስ ነውና።

1፡35 የሐንስ ከደቀ መዛሙርቱም ሁለት ቆመው ነበር። እነዚህ ደቀ መዛሙርት የመጥምቁ የሐንስ ደቀ መዛሙርት ናቸው። እነርሱም፡- እንድርያስ (1፡41) እንዲሁም የሐንስ (የየሐንስ ወንጌል ጸሐፊ) ነበሩ። እነዚህ ሁለቱም ሰዎች ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ እስካመለከታቸው ጊዜ ድረስ መጥምቁ የሐንስንም ሲከተሉት ነበር። እነዚህ የየሐንስ የነበሩ ደቀ መዛሙርት ሰምን እርሱን ትተው ወደ ኢየሱስ ሄዱ? ይህ የሐንስ እንዲሆን የፈለገውና ትክክለኛውም እገልግሎት ነበር። እውነተኛው የዓለም ብርሃን በመጣ ጊዜ እርሱን ይከተሉ የነበሩ ሰዎች ወደሚበልጠው ወደ ኢየሱስ ይሄዱ ስንድ የሐንስ ያመለከት ነበር። ከእርሱ ተከታዮች እንኳን ሳይቀር ወደ ኢየሱስ እንዲሄዱ ያደርግ ነበር። የሐንስ ለኢየሱስ መንገድን የሚጠርግ መንገድን የሚያሳይ ራሱ መንገድ ያልሆነ ሰው ነው።

1፡36 ኢየሱስም ሲሄድ ተመልክቶ፡- እነሆ የእግዚአብሔር በግ አለ። ይህን ቃል የሐንስ መጥምቁ የሚነግራቸው ለራሱ ደቀ መዛሙርት ነው። ያ የምታዩት እውነተኛው መንገድ የምንጠብቀው መሲህ፤ ወደ እርሱ ሂዱ ማለቱ ነው። ስለሆነም ሁለቱ ደቀ መዛሙርት ኢየሱስን ተከተሉት 1፡37። ወዲያውም ከየሐንስ ወደ ኢየሱስ በወር አሉ። ኢየሱስንም መከተል ጀመሩ። ኢየሱስም ሲከተሉት አይቶ ምን ትፈልጋላችሁ? አላቸው 1፡38። ከዚያም መኖሪያውን በጠየቁት ጊዜ መጥታችሁ እዩ ብሎ ራሱ ይዟቸው ተመልሶ ሄደ። መጥተው የሚኖርበትን አዩ፤ በዚያም ቀን በእርሱ ዘንድ ዋሉ 1፡40። ሁለቱ የየሐንስ የነበሩ ደቀ መዛሙርት እንድርያስና የሐንስ የጌታ ደቀ መዛሙርት ሆነው ራሳቸውን ከመስጠታቸው በፊት እንደ ቀን ከጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ጋር አሳልፈዋል። በዚህ ቀን የሚኖርበትን ለማየት ነበር የሄዱት።

በሌላ ቦታ እንደምናየው «ለቀበሮዎች ጉድጓድ፤ ለወፎች መሳፈሪያ አላቸው፤ የሰው ልጅ ግን ራሱን የሚያስጠጋበት የሰውም» (ማቴ 8፡20፤ ሉቃ 9፡58) እንዳስ የጌታ መኖሪያው የት እንደሆነ አልተገለጠም። ነገር ግን ከእርሱ ጋር ከዋሉ በኋላ እንድርያስ መሢሁን አግኝተናል 1፡42 የሚል ነው። አብሮ በመዋል ያለ መረዳት ነው። የሚጠበቀውን መሢህ እንዳገኘ ቀድሞ የነገረው ሰወንድሙ ለጴጥሮስ ነው። ወዲያው ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን ተገነዘበ። እንድርያስ ሰወንድሙ ለመመስከር የቸኩሉ ደቀ መዝሙር ነው።

መጥምቁ ዮሐንስ የራሱን ደቀ መዛሙርት ሊያሰሩን እንዲከተሉ ሲያመለክት የኢየሱስን ማንነት ሲገልጥላቸውና እንዲከተሉትም ሲፈቅድላቸው ወይም ሲተዋቸው ለተልዕኮው የነበረውን ታማኝነት ይገልጣል። ከእርሱ ይልቅ ሲልቅ የሚገባው የተገባው ኢየሱስ በመጣ ጊዜ የላቀ መሆኑን በአንደበቱ ከመናገር በተጨማሪ የራሱንም ደቀ መዛሙርት ላይቀር አላልፎ ለእርሱ ይሰጥ ነበር። በዛሬውም ዘመን አገልጋዮች፣ አረኞችም ሁሉ ሰዎችን መንከባከብ፣ ማሳደግ፣ መጠበቅ ተገቢ የመሆኑን ያህል ሁሉም ለዎች ወደ ኢየሱስ እንዲመለከቱ፣ የጌታ ኢየሱስ ደቀ መዛሙር አንዲሆኑ ማድረግ ይጠበቃል። ደቀ መዛሙር ማድረግ ለራስ ላይሆን፣ ለጌታ ነው።

1+38 ኢየሱስም ... ምን ትፈልጋለችሁ? አላቸው። ለምን ኢየሱስን መከተል እንደፈለጉ እንዲያውቁና ለመከተላቸው ትክክለኛ ዓላማ እንዲኖራቸው ይረዳቸዋል። ኢየሱስን ለምን መከተል ፈለጉ? ይህ ጥያቄ ዛሬም ቢሆን ሁላችን የምንጠይቀው ጥያቄ መሆን አለበት። ለምን ኢየሱስን መከተል ጀመርኩ? ለምን እርሱን አከተላለሁ? በዚህ መጽሐፍ በሌሎች ቀጣይ ምዕራፎች እንደምናየው ሰዎች ኢየሱስን ይከተሉት የነበሩት ስለ ብዙ ዓላማ ነው።

- አንዱ ዓላማ እርሱ ተአምር ሠራ፣ ድንቅን የሚያደርግ ስለሆነ፤ ተአምራትና ድንቅን ለማየት፤
- ሌላው ደግሞ እርሱ ብዙዎችን ይመግብ ስለ ነበረ፤ ምግብ ፍለጋ፤
- ፈዋሽ ስለ ነበረ ለመፈወስ፤
- እንዲሁም ንጉሥ ስለ ሆነ መሪ፤ ምድራዊ መሪ እንዲሆንላቸው የፈለጉ ነበሩ።

ለተለያዩ ዓላማ የተከተሉ ብዙ ሰዎች ነበሩ። ግን ብዙዎቹ ከእርሱ ጋር አልዘለቁም፤ አልቀጠሱም። የሚከተሉበትን ዓላማ አጥርተው ያወቁ እርሱ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ ያመኑና ከእርሱም ጋር ለመኖር የወሰኑት ግን አስከ መጨረሻ ዘለቁ። ስለሆነም አንድ ሰው ኢየሱስ ክርስቶስን መከተል ያለበት ስለሚደረግለት ፈውስ፤ ስለሚያገኘው በረከት ወይም ስለሚያየው ድንቅ ነገር ላይሆን፤ ኢየሱስ ክርስቶስ እርሱ አዳኝ፣ እውነት፣ እርሱ ብቻ መንገድ ስለሆነ በዚያ መንገድ በመሄድ የዘላለምን ሕይወት ለማግኘት ሊሆን ይገባል።

አንተስ አንባቢ ሆይ፥ ኢየሱስ ክርስቶስን ትከተላለህ? ለምን ትከተላለህ? ሰዎች ኢየሱስ ክርስቶስን የምንከተለው በትክክለኛው ምክንያት ማለትም እርሱ የእግዚአብሔር ልጅ ስለሆነ፤ እርሱ መንገድ፣ እውነትና ሕይወት ስለሆነ ነውን? ይህን በማመንና በመቀበል ካልሆነ በስተቀር የምንከተለው እኛ ላንሆን እርሱ

እንዲከተለን ልናደርግ ፈልገናል ማለት ነው። ይህም ማለት ፍላጎታችንን አስካሟላልን፤ አስከደገልን፤ «አስከባረከን» ድረስ እንከተለዋለን፤ ያን ካላደረገ ግን ውሳኔያችን ሌላ ይሆናል ማለት ነው።

1+42 አስቀድሞ የራሱን ወንድም ስምዖንን አገኘውና፡- መሢሕን አግኝተናል አለው። ከኢየሱስ ጋር ውሎ ሲመለስ የአንድርያስ የመጀመሪያ ተግባር ወንድሙን ማግኘት ነው። ስምዖን በኋላ ጴጥሮስ የተባለውን ወንድሙን አግኝቶ የነገረው የሚጠበቀው መሢሕ (ክርስቶስ/ የተቀባ) ተገኝቷል የሚል ነበር። ከነገረውም በኋላ ኢየሱስ ያለበትን አይቷልና ወደ ኢየሱስ አመጣው **1: 43።** ስለ ኢየሱስ ነገረውና ወደ እርሱ አቀረበው፤ ልክ መጥምቁ ዮሐንስ (የአንድርያስ የቀደመ አስተማሪው) ሲያደርገው አንደ ነበረው ማለት ነው። መጥምቁ ዮሐንስ አንድርያስን ወደ ኢየሱስ አመለከተው፤ አንድርያስም ወንድሙን ጴጥሮስን ወደ ኢየሱስ አመጣው። አንድርያስ ሰዎችን ወደ ኢየሱስ የሚያመጣ ደቀ መዛሙር ነበር። ከዚህ ቦታ በተጨማሪ በ6፡4-9 እና በ12፡20-22 ባሉት ክፍሎች ሰዎችን ወደ ኢየሱስ ያመለክት ነበር። ወደ ኢየሱስ ያቀርብ ነበር።

1+43 አንተ የየና ልጅ ስምዖን ነህ፤ አንተ ኬፋ ትባላለህ አለው፤ ትርጓሜውም ጴጥሮስ ማለት ነው። ጴጥሮስ ስምዖን ከሚለው የዕብራይስጥ ስሙ በግሪክ ኬፋ (አለት ወይም ጴጥሮስ) ወደሚለው ስም የተለወጠለት ገና ወደ ጌታ እንደመጣ ነበረ። ይህም የስም ለውጥ ወደፊት ጴጥሮስ የሚሆነውን ሲያመለክት ነው። በማቴ 16፡16-18 እንደ ተነገረው ጴጥሮስ ክርስቶስ በሚሠራት ቤተ ክርስቲያን ትልቅ ድርሻ እንደሚኖረው **ሊጃላይ** ነው። በቀደመችው ቤተ ክርስቲያን ጴጥሮስ እንደ አምድ የሆነ ሰው ነው (ገላ 2፡9፤ ኤፌ 2፡20፤ 1ጴጥ 2፡4-5)።

1+44 ኢየሱስ ... ፊልጶስንም አገኘና፡- ተከተለኝ አለው። አንድርያስና ዮሐንስ በመጥምቁ ዮሐንስ አመልካችነት ወደ ኢየሱስ መጡ። ከእርሱም ጋር ሆነው የእርሱ ደቀ መዛሙርት ሆኑ። አንድርያስ ጴጥሮስን ወደ ኢየሱስ አመጣው። ኢየሱስ ደግሞ ፊልጶስን በቀጥታ ተከተለኝ ብሎ ይጠራዋል። አራተኛው ደቀ መዛሙር መሆኑ ነው። **ፊልጶስም ከአንድርያስና ከጴጥሮስ ከተማ ከቤተ ሳይዳ ነበረ 1:45።** እነዚህ ሰዎች ምናልባት እርስ በእርስ የሚተዋወቁ ሲሆኑ ይችላሉ።

1:45-46 ፊልጶስ ናትናኤልን አግኝቶ ... የናዝሬቱን ኢየሱስን አግኝተናለል አለው። አንድርያስ ለወንድሙ ለጴጥሮስ እንደነገረው ሁሉ ፊልጶስ ደግሞ ለናትናኤል በተመሳሳይ ሁኔታ ይነግረዋል።

ፊልጶስ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ከገለጠው ቃል ማለትም ሙሴ በሕግ ነቢያትም ስለ እርሱ የጻፉትን የዮሴፍን ልጅ የናዝሬቱን ኢየሱስን 1:46 ሲል ፊልጶስ የመሢሁን ማንነት ከመጸሐፍት የተማረ፤ ያወቀና መምጣቱን የሚጠበቅ ሰው እንደ ነበረ ያመለክታል። ሙሴ ስለሚመጣው መሢህ በዘጸ 18፡15-18 ጽፏል። ነቢያትም ስለዚህ ነቢይ/መሊሕ ተናግረዋል። እንዲሁም በሉቃ 3:23 እንደተገለጠው የዮሴፍ ልጅ ተብሎ ይታወቅ ነበረ።

ናትናኤል ኢየሱስን የጠየቀው ከናዝሬት መልካም ነገር ሲወጣ ይችላል? 1:47 በማለት ነው። በዚያን ዘመን ናዝሬት የሮም ወታደር ጦር ሠፈር የነበረባት ከተማ ነበረች። ከዚህም የተነሣ ሕዝቡ ናዝሬትን አይወዱም ነበር። ናዝሬት የተናቀች ወይም የተጠላች ከተማ ነበረች። በተጨማሪም መሢሐ የሚጠበቀው ከቤተ ልሔም ነው (ሚክ 5፡2) የሚለውን ያውቃሉ። ኢየሱስም የተወለደው በቤተ ልሔም ነው።

1:47 መጥተህ እይ፡- የሚጠበቀው መሢህ ኢየሱስ እንደሆነ ፊልጶስ እርግጠኛ ስለሆነ ራሱን በመምጣት አረጋግጦ በማለት ለናትናኤል ይመልስላታል። ከእርሱ ጋር ለመከራከር ወይም ለማስረዳት ጊዜ አልወሰደም። ወደ ኢየሱስ የመጣ መልሱን ራሱ በቀጥታ ያገኛልና መጥተህ እይ ወይም ራሱን ወስን የሚል ነው። ይህ ለዎችን ወደ ክርስቶስ የማቅረቢያ ጥሩ መንገድ ነው። አንዳንድ ሰዎች ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ማንነት ሊነገራቸው የተለያዩ ጥቃቅን ጥያቄዎችን ሊያነሱ ይችላሉ። ብዙ ማስረጃም ይፈልጉ ይሆናል። ከፊልጶስ የመመስከሪያ መንገድ የምናስተውለው ግን ለዎችን ወደ ራሱ ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ ማስጠጋትና ራሳቸው እንዲወስኑ መምከር የተሻለ መሆኑን ነው። እንዳለውም ናትናኤል ራሱ ወሰነ። እውነት መሆኑንም አረጋገጠ። ከናዝሬት መልካም ነገር እይወጣም በሚለው ብቻ ተይዞ ቢቀር ኖሮ ናትናኤል መሢሁን ባላወቀውም ነበር።

የፊልጶስን ምክር ለምቶ ግን ወደ ኢየሱስ በመምጣቱ ኢየሱስን ባገኘው ጊዜ መምህር ሆይ እንተ የእግዚአብሔር ልጅ ነህ! እንተ የእስራኤል ገጥሥ ነህ! 1:50 በማለት ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ማንነት በትክክል ይገልጣል። እነዚህ ወደ ጌታ የመጡት የመጀመሪያዎቹ ደቀ መዛሙርት ስለ ኢየሱስ ከተናገሩት መካከል።

- መሲሕ 1:42!
- የናዝሬቱ ኢየሱስ 1:46!
- መምህር 1:50!
- የእግዚአብሔር ልጅ 1:50!
- የእስራኤል ገጥሥ 1:50 ብለውታል።

ስለሆነም እነዚህ ደቀ መዛሙርት የዮሐንስ የነበሩትና ሌሎችም ስለሚመጣው የዓለም አዳኝ የሚያውቁት ነገር ብዙ እንደ ነበርና ይጠባበቁም እንደ ነበር ነው።

አነ እንድርያስና ዮሐንስ የኢየሱስ ተከታዮች የሆኑት በአስተማሪያቸው በመጥምቁ ዮሐንስ ምስክርነት አማካይነት ነው። የእንድርያስ ወንድም የሆነው ጴጥሮስ የጌታ ተከታይ የሆነው በወንድሙ በእንድርያስ ምስክርነት ነው። ፊልጶስ ደቀ መዝሙር የሆነው ኢየሱስ እንዲከተለው ስለ ጠራው ነው። ናትናኤል ደግሞ ተከታይ የሆነው በፊልጶስ ምስክርነትና ጌታ ስለ እርሱ በገለጠው መሠረት ነው። ይህ የምስክርነት ሁኔታ ለወንጌል ስርጭት ጥሩ ምሳሌ ወይም ሞዴል ይሆናል። አንደኛው ያወቀውን ለሌላው ማሳወቅ፤ ከቤተሰቡ ውስጥ አንድ ሰው ጌታን ሊያገኝና ሊያውቅ ና! መጥተህ እይ ማለት። እንዲህ ዓይነት አገልግሎት አንድ ለአንድ አገልግሎት ሊባልም ይችላል። አንድ ሰው ለአንዱ መንገር፤ አንድ ሰው ከቤተ ሰቡ ውስጥ ለሌላው ማሳወቅ ጥሩ ወንጌልን የመመስከሪያ መንገድ ነው።

1:48 ተንኩል የሌለበት በእውነት የእስራኤል ሰው እነሆ፡- ኢየሱስ ናትናኤልን እንዲህ ብሎ የተናገረው ገና ወደ ኦርሱ እንደመጣ ነበረ። የናትናኤልን ማንነት ማን ነገረው? እንዴትስ አወቀ? እስራኤል የተጠራው የእግዚአብሔር ወገን እንዲሆን፤ ቅዱስ ሕዝብ እንዲሆን ነበር (ዘጸ 19፡5)። እስራኤላውያን ግን ይህን ጥሪያቸውን አላከበሩም። በየዘመናቱ የተነሱትን ነቢያት የገደሱ፤ በአመጽ የሄዱ ናቸው። ከእነርሱ መካከል ግን እንደ ናትናኤል ዓይነቶች ጥቂት እንደ ነበሩ ያመለክታል።

1:49 ፊልጶስ ሳይጠራሁ፡ ከበለሰ በታች ሳለሁ፡ አየሁሁ፡- የናትናኤልን የውስጥ ባሕርይ ብቻ ሳይሆን የተጠራበትን ጊዜና የነበረበትን ቦታ ሁሉ ኢየሱስ እውቋል። እርሱ በጊዜ ላይ፤ በቦታ ላይ፤ በእውቀት ላይ ጌታ ነው። እውቀቱ ሙሉ ነው። ጌታ ኢየሱስ እኛንም ያውቀናል። ባለንበት ቦታ በማንኛውም ጊዜ የውስጥ ማንነታችንን ኦርሱ ያውቃል። እመጽኛ ና በተንኩል የምንኖር ብንሆንም ኦርሱ ያውቀናል።

ከበለሰ በታች አየሁህ የሚለው አገላለጽ፤ በቀደመው የእይሁድ አገላለጽ መሠረት መጽሐፍን (ብሉይ ኪዳንን) ስታነብ ወይም ቃሉን ስታጠና አየሁህ የሚል መረዳትን ይሰጣል።¹⁴

¹⁴ According to Jewish tradition, the expression <to sit under the fig tree> was a euphemism for meditating on the Scriptures. Thus Jesus

የጌታ ደቀ መዛሙርት መጻሕፍትን ሕግና ነቢያትን የሚያውቁ ስለ ነበሩ ጌታ በመጣ ጊዜ አብረውት ሲሆኑ ማንነቱን ለመለየት እልተቸገሩም። ወዲያው በተገቢው ስም ይጠሩታል። ከመጽሐፍ የተነገረለትን መጠሪያም ጠርተው ይገልጹታል። ስለሆነም ናትናኤል ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ (መዝ 2:7)፤ የአብራሔል ንጉሥ (መዝ 2:6፤ ለፎ 3:15) እንደተባለ ያውቃል።

1+51 ከዚህ የሚበልጥ ነገር ታያለህ። ቅን ሰው ናትናኤል ጌታን ባየው ጊዜ በአንድ ቀን ብዙ ተደነቀ፤ በመጻሕፍትም የጠበቀው ተሟላለት፤ ደስም አለው። **ከዚህ የሚበልጥ ነገር ታያለህ** የሚለው መልስ ከጌታ ጋር የሆነ ሁልጊዜም ካየው የበለጠ ነገርን በማየት ይቀጥላል ማለት ነው። ለጌታ ነገር መጨረሻ ወይም ገደብ የለውም። ማደግ፡- ወደ እርሱ መላት ልክ ማደግ ነውና፤ ጌታ ሁልጊዜም ሰውን ያስደንቃልና በመደነቅ ትቀጥላለህ ሲለው ነው።

1+52 ለማይ ሲከፈት የእግዚአብሔርም መላክት በሰው ልጅ ላይ ሲወርዱና ሲወጡ ታያላችሁ አለው። ይህ ያዕቆብ ካየው ራዕይ ጋር ተመሳሳይነት ያለው አገላለጽ ነው (ዘፍ 28:12)። ያዕቆብ ከቤቱ ወጥቶ እባቱንም አታልሉ፤ በረከትን ከተቀበለ በኋላ በመንገድ ላይ በሕልሙ መላክት ሲያገለግሉት ይመለከታል። በዚህ ክፍል የምንረዳው ለናትናኤልና ለሌሎችም ለማይ ይከፈትላቸዋል። እነርሱ ራዕይና መገለጥ ከሰማይ የሆነ ነገርን ያያሉ (ሐዋ 10:11፤ ራስ 4:1፤ 19:11) እና ከሁሉም በላይ ደግሞ ኢየሱስ ክርስቶስ የሰው ልጅ በሰማይና በምድር መካከል የመገናኛ መስመር ወይም መሰላል እንደሆነ ያሳያል። ወደ ለማይስ ማን ይወጣል፤ ከሰማይስ ማን ይወርዳል? (3:13) ከአንዱ ከእግዚአብሔር ልጅ በስተቀር።

የሰማይ መከፈት እግዚአብሔር የሚያደርገው ታላቅ በረከት ነው። እግዚአብሔር ለማይን ከፍቶ ልጁን ይልካል፤ በረከትን ይልካል፤ ወደ ለማይም መገናኘት የሚቻለው በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ብቻ ነው። እግዚአብሔር ይመስገን።

had seen Nathaniel studying the scriptures before Philip had called him to come and see Jesus. Ibid. p.27.

ምዕራፍ ሁለት

በምዕራፍ ሁለት ጌታ ኢየሱስ የሠራውን ውጋውን ወደ ወይን ጠጅ መቀየር የመጀመሪያ ምልክት ወይም ተአምር እናያለን። **ኢየሱስ ይህን የምልክቶች መጀመሪያ በገሊና ቃና አደረገ፤ ኩባሩንም ገለጠ 2+11።**

2+1 በገሊላ ቃና ሠርግ ነበረ። በቀደመው የአይሁድ ባሕል አንድ ሠርግ ለአንድ ላምንት ያህል ጊዜ ይቆያል (ዘፍ 29:27-28)። በዚያ ሠርግ የኢየሱስም እናት ነበረች። የወይን ጠጅ እንዳለቀ መጀመሪያ የተገነዘበችው እርሷ ነች።

2+3 የወይን ጠጅ እንዳለቀም ባወቀች ጊዜ የወይን ጠጅ እኮ የላቸውም። በማለት ማርያም ለኢየሱስ ትነግረዋለች። ወደዚህ ለርግ ኢየሱስም፤ ደቀ መዛሙርቱም ታድመው ነበር። በቀደመው ባሕል መሠረት በአንድ ከተማ ለርግ ሲደረግ በከተማው የሚኖረው ሕዝብ ወይም በእካባቢው ያለው ሁሉ ወደ ለርግ ስለሚጠራ ሲሆን ይችላል ጌታ ኢየሱስና ደቀ መዛሙርቱ ወደ ለርጉ የታደሙት። በሰርግ መካከል ለአድምተኞቹ የሚሆን በቂ መጠጥ ባይዘጋጅ ወይም በድንገት በመካከል ቢያልቅ ለእዘጋጆቹ በጣም የሚያስደነግጥና የሚያላፍር ነገር ነው። ስለዚህ የጌታ እናት ሁኔታውን ተረድታ ኢየሱስ አንድ ነገር እንዲያደርግ ትጠይቀዋለች። ማርያም ኢየሱስን **የወይን ጠጅ አኮ የላቸውም 1:3** ለትለው እንዲኖራቸው እንድ ነገር እድርግ ማለቷ እንደሆነ ግልጽ ነው። ስለሆነም ለችግሩ ከእርሱ ዘንድ መፍትሔ እንደሚኖር እውቃላች ማለት ነው።

እዚህ ላይ ስለ ጌታ ማንነትና በማንበራዊ ኑሮ ውስጥ ስለ ነበረውም ድርሻ ማየት እንችላለን። ጌታ ወንጌልን ለመስበክ እና ለዓለም መድኃኒት ለመሆን በአብ የተላከ ነው። ይህን ሲፈጽም ላለ በማንበራዊ ኑሮም ውስጥ በገብረተ ስቡ መካከል የሚገኝባቸውም ሁኔታዎች ነበሩ። ወደ ለርግም ተጠርቶ በዚያ በመገኘት ክብሩን ገልጧል። በሚገኝባቸው ቦታዎችና ሁኔታዎች የተላከበትን ዓላማ ይፈጽማል። እንዲሁም የእገልግሎት ጠቅላላ ዘመኑ አጭር (ሦስት ዓመት ተኩል ያህል) ስለሆነ በዚህ ጊዜ ውስጥ የእግዚአብሔርን ፈቃድ እገልግሎ «ተፈጸመ» ለማለት የሚችሉ ቢሆንም በሰርግ ለመገኘት ላይቀር ጊዜ ነበረው።

2+4 ኢየሱስም አንቺ ሴት፤ ከአንቺ ጋር ምን አለኝ? ጊዜዬ ገና አለደረሰም አላት። ኢየሱስ የማርያም ልጅ ነው። ስለዚህ ማርያም

ልጁን አንድ ነገር አድርግ ብላ ስትጠይቀው ወዲያው አንድ ነገር እንዲያደርግ እንጠበቃለን። **ከአንቺ ጋር ምን አለኝ** የሚለው የጌታ መልስ የሚያመለክተው እኔ የመጣሁት አባቴ ለላከኝ ተልዕኮ ነው፤ ያንን ተልዕኮ የምፈጽመው እርሱ በሰጠኝ የጊዜ ሠሌዳ መሠረት ነው አንደ ማለት ነው። በጊዜው ላደርግ የሚገባኝን ያንን በዚያው ሰዓት፤ በዚያው ጊዜ አደርጋለሁ፤ በእርሱ እንደታዘዘኩት አደርጋለሁ ማለት ይሆናል። ስለሆነም ከአባቴ ከአብ ዘንድ የተሰጠው የሥራ ዝርዝርና ሁኔታ ከአናቱ ከሚሰጠው ወይም ከሚጠየቀው የተለየ እንደሆነ ያመለክታል። ለዎች እንደ ነገር እንዲያደርግ በጠየቁት ጊዜ ወይም እንዲሆን ሲፈልጉ እርሱ የሚሠራው በሰዎች ምኞችና ፍላጎት ሳይሆን በአባቴ ፈቃድና ጊዜ መሠረት እንደሆነ ያመለክታል። ስለሆነም ሌላም ጊዜ፤ ጊዜዬ አልደረሰም እያለ ተናግሯል፤ (7፡3-6፤ 8፡30፤ 8፡20፤ 12፡23፤ 13፡1፤ 17፡1)።

ጊዜዬ ገና አልደረሰም 2፡41 የሚለው በዮሐንስ ወንጌል መጽሐፍ ውስጥ በተደጋጋሚ የሚታይ አንድ ጉልህ ህሳብ ነው። የሚያመለክተውም የእርሱን የመክበሪያ ጊዜ በተለይም ሞቱንና ትንሣኤውን ነው። ይህም የሚያሳየው ጌታ አገልግሎቱን የሚያከናውነው ከጊዜ አንጻር አንደ ሆነና ሁሉም አገልግሎቱ ወደዚያ አቅጣጫ፤ ወደዚያ ማሟላት እንደሚሄድ ነው።

2፡5 የሚላችሁን ሁሉ አድርጉ አለቻችው። ማርያም አንዳች ነገር እንዲያደርግ ኢየሱስን ከጠየቀችው በኋላ ምን እንደሚያደርግ አልነገራትም። ነገር ግን እርሱ የሚላችሁን ሁሉ አድርጉ ብላ ለአገልጋዮች ትነግራቸዋለች። ምንድነው የሚያደርገው ብሎ ከመጠየቅ በፊት እርሱ የሚያዘውን ለማድረግ መዘጋጀት ይህ የእምነት እርምጃ ነው። እግዚአብሔር በሕይወታችን ያለውን ዓላማ ዝርዝር አስቀድሞ ላይነግረን ይችላል። እግዚአብሔር ሲያደረግ የሚወደውን አስቀድሞ ባይነግረንም እርሱ የሚያደርገው ትክክልና መልካም ስለሆነ የሚሰንን አያደረግን ምን እንደሚያደርግ ልብ በማድረግ ማየት ይገባናል። ስለዚህ አስቀድሞ መታዘዝና በመታዘዝ የሚገኘውን ውጤት መመልከት ዋጋ አለው።

2፡6 የማንጻት ልማድ ስድስት የድንጋይ ጋኖች በዚያ ተቀምጠው ነበር። የአይሁድ የማንጻት ልማድ ምግብ ከመብላታቸው በፊትና በኋላ እጃቸውን የሚታጠቡበት ሥርዓት ነው (ማቴ 15፡1-2)። ማናቸውምን ነገር መንካት ያረከላል የሚል እስተላለብም ስለ ነበረ ያልታጠበ ሰው ያልነጻ ወይም ርኩስ እንደሆነ ይቆጠራል። እነዚህ ጋኖች እያንጻገላቸው ሁለት ወይም ሦስት እንስራ ይይዙ ነበር 2፡6።

2፡7 ኢየሱስም ጋኖቹን ውኃ መሉአቸው አላቸው። ጋኖቹ ባዶ በመሆናቸው ተጋባዦቹ የሚጠጡት እልነበራቸውም። ማርያምም ባደነታቸው እንዲቀየር አንድ ነገር ጌታ እንዲያደርግ ጠይቃለች። ጌታ ውኃ መሉአቸው ይላል። እነርሱም ውኃ ሞሉአቸው። ማርያም የሚላችሁን ሁሉ እድርጉ እንዳለቻቸው ማድረጋቸው ትልቅ የእምነት እርምጃ ነው። ምክንያቱም ኢየሱስ ጋኖቹን እንዲሞላቸው ያዘዘው በውኃ ነውና ውኃ ደግሞ ለእድምተኞች የሚሆን መጠጥ አይደለም። የመጀመሪያው እርምጃ ለተእምራቱ መንገድን ያዘጋጃል።

ጌታ የሰጣቸውን ትዕዛዝ ተከትለው አገልጋዮቹ እስከ አፋቸውም ሞሉአቸው 2፡7። እስከ አፋቸው በመሙላታቸው በውኃው ላይ ሌላ የሚጨመር ነገር እንዲገባበት ቦታ አላስተረፉም። ለእዚህ የተሞላው መሉ በመሉ ውኃ ነበር። ውኃው ወደ ወይን ጠጅ ተቀየረ።

ኢየሱስ ባዶ ጋኖችን እንዲሞላቸው ሲያዝ እርሱ ከሙላቱ ባዶን ነገር (ባዶን ሕይወት) የሚሞላ እንደሆነ ያመለክተናል። እርሱ በመንፈስ ቅዱስ የሚያጠምቅ ባዶውን የሚሞላ ነው። ጌታ ጉደሎውን ሲሞላ እስከ እፋ ድረስ ጢም እድርጉ፤ አትረፍርፍ ነው።

ባዶ እንስራ በውኃ ተሞልቶ ውኃው ወደ ወይን ጠጅ በመለወጡ ተእምር ሂደት ውስጥ የአገልጋዮቹ ድርሻ ትልቅ ነው። ጌታ ኢየሱስ ወይን ጠጅን በሌላ መንገድ እንዲገኝ ማድረግ ቢወድ ይቻላል። እንዲሁ ከመሬት ቢያፈልቀው፤ እንደ መና ከሰማይ ቢያዘንበው፤ በነፋስ እንዲመጣ ቢያደርግ፤ ሌላም መንገድ ቢጠቀም እርሱ በሁሉም ላይ ጌታ ነው። በዚህኛው ተእምር ግን ለዎች በእፈጻጸሙ ሂደት ውስጥ ድርሻ እንዲኖራቸው እድርጉአል። ለዎች እርሱ በሚሠራው ድንቅ ሥራ ውስጥ ድርሻ እንዲኖራቸው ማድረግ የእግዚአብሔርን መልካምነት ያሳያል። ለሰዎች ደስታና በረከት ይሆን ዘንድ በዚህ አገልግሎት ውስጥ ለዎች ድርሻ እንዲኖራቸው ያደርጋል። ጋኖቹን ውኃ የመሙላት ድርሻ ለራሳቸው ጥቅም ነው። እነርሱ ያንን ባያደርጉ ጌታ ራሱ በወደደው መንገድ ጋኖቹን ውኃ ሲሞላ ይችላል። በአጠቃላይ በአገልግሎት የአገልጋዮች ድርሻ እንደ እነዚህ ለዎች መሙላት ነው። ጌታ ያለበውን የሚፈጽምበት የራሱ መንገድና ሥልጣን ሁልጊዜ አለው። ቢያደርጉት ተእምር ያያሉ፤ ደስ ይላቸዋል፤ የሥራውም ተካፋዮች ይሆናሉ።

2፡10 መልካሙን የወይን ጠጅ፡- እሁን በጌታ ቃል የተዘጋጀው የወይን ጠጅ ቀድሞ መሽራውና እድምተኞቹ ይጠጡት ከነበረው የወይን ጠጅ መልካም የሆነ፤ ጥሩ ጣዕም ያለው ሆኖ ተገኘ። ይህ ምልክት በአንድ በተወሰነ የሰው ፍላጎት ወይም ችግር ላይ የተገለጠ የእግዚአብሔር

ኃይልና ሥልጣን ነው። በዚህ ምልክት (ተእምር) ውስጥ በእንደ 2ዜ የተፈጸመው ብዙ ነገር ነው። ባደው መሞላቱ፣ የተሞላው ወደ ወይን ጠጅ መለወጡ፣ የተሠራው ወይን ጠጅ ደግሞ መልካም መሆኑ። ጌታ የሚያደርገው ነገር ሁሉ መልካም ነው። የእርሱ ቃል ያለበት፣ የእርሱ ሃሳብ ያለበት በእርሱ ትእዛዝ የተፈጸመ ነገር እጅግ ያማረ ነው።

2+10 አስቀድሞ መልካሙን ... በጋላ መናኛውን፡- ይህ የለው ሥራ ነው። መጀመሪያ መልካም በሚሆን አጀማመር ጀምሮ በውስጡ መልካምነት ስለሌለ መናኛ ይሆናል። ሕይወትም እንዲሁ ነው። መልካም የጉብዝና ወራት ወደ እርጅና ይለወጣል። በጉብዝና ወራት ጌታን ያወቀ ሰው በመልካም ሽምግልና ይጨርሳል ያለዚያ ሕይወቱ ከንቱና መናኛ ይሆንበታል። በሕይወት መካከል ኢየሱስ ሲመጣና ባደውን ሲሞላ መጨረሻውን መልካም፣ የሚጣፍጥ፣ ያማረ እድርጉ ይቀይረዋል። ኢየሱስ ሕይወትን ከመናኛነት ወደ ጣፋጭነት፣ ከከንቱነት ወደ መልካምነት ይቀይራል።

2+9 ከወዴት እንደመጣ አላወቀም፡- ያ የለርግ 2ዜ እጥረት፣ ባደነት የተሞላበት 2ዜ ነው። አሁን ግን ለማንጸት የሚውሉ ጋኖች እንኳ ተሞልተው አጥረቱ ወደ መትረፍረፍ ተለውጧል፤ መልካም የወይን ጠጅም ለእድምተኞቹ እየቀረበ ነው። ይህ የወይን ጠጅ ከወዴት እንደ መጣ አላዳራውና መሽራው አለማወቃቸው፤ ይልቁንም አለመጠየቃቸው ያስገርማል። መልካም ነገር ሆኖላቸው እንዴት እንደ ተገኘ፣ ከወዴት እንደመጣ አላወቀም። የመልካሙ ነገር ተጠቃሚዎች የመጣበትን ምንጭ ግን አላወቁም። እንዲሁ የብዙ ሰዎች እኗር ይኸው ነው። በተፈጥሮ ሕይወት የለጣቸውን ጌታ አለማወቅ።

2:11 ኢየሱስ ይህን የምልክቶች መጀመሪያ በገሊላ ቃና አደረገ፤ ከብሩጌም ገለጠ። ደቀ መዛሙርትም በእርሱ አመኑ። የኢየሱስ ክርስቶስ ከብር በሙላት የሚገለጠው ወደፊት በሚሆነው በሞቱና በትንሣኤው ሆኖ እንዲሁም በሚያደርጋቸው ምልክቶች (ተእምራት) ከብሩን ይገለጥ ነበር። ምልክቶቹ የእርሱን ማንነት ማለትም ሁሉን ቻይነቱን፣ በሁኔታዎችና በተፈጥሮም ላይ ታላቅነቱን የሚገልጹና ክብሩን የሚያሳዩ ነበሩ።

ውኃውን ወደ ወይን ጠጅ መለወጥ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ካደረጋቸውና በአራቱም ወንጌሎች ከተጻፉት 35 ያህል ምልክቶች (ተእምራት) መካከል የመጀመሪያው ነው። ይህም ምልክት የተገለጠው በዮሐንስ ወንጌል ብቻ ነው። ይህ ምልክት የተደረገበት ዋና ዓላማ ጌታ ኢየሱስ ከብሩን ለመግለጥ ነው።

ጌታ ያደረጋቸው ተእምራት ሁሉ፣ እንደን ሁኔታ ማለትም አጠትን (ችግርን) ከማቃለል፤ በአካል ላይ ያለ ጉድለትን ከመሙላት፤ በሽተኛን ከመፈወስ ወይም ረሃብን ከማስገደድ እና ከማጥገብ ያለፈና የላቀ ዓላማ አላቸው። ተእምራቱ ጌታ ኢየሱስ ለእያንዳንዱ ሰው በእያንዳንዱ ሁኔታ ያለውን ታላቅ ፍቅርና ርኅራኄ ያሳያሉ። ሁሉም የለውን ችግርና ፍላጎት ከማሟላት በተጨማሪ የእግዚአብሔርን ክብር የሚገልጡ ናቸው። ይህም ለዎች የእርሱን ማንነት በመረዳት እንዲያምኑና የዘላለም ሕይወትን እንዲያገኙ የሚመራቸው ነው።

ኒቆዲሞስ «እግዚአብሔር ከእርሱ ጋር ከሆነ በቀር እንተ የምታደርጋቸውን እነዚህን ምልክቶች ሲያደርግ የሚችል የለምና መምህር ሆነኝ ከእግዚአብሔር ዘንድ እንደ መጣህ እናውቃለን» (3:2) እንዳለው ምልክቶቹ የእርሱን ማንነትና ከእግዚአብሔር ዘንድ መምጣቱን የሚያሳዩ ነበሩ። የሚያደርጋቸው ምልክቶች እርሱ ፈጣሪ ወይም የፈጠረውን የሚያድስ እንደሆነም ያሳያሉ። ለምሳሌ እውር ሆኖ ለተወለደው ሰው ብርሃንን ሲለጠው (እንዲያይ ሲያደርገው) እንደገና መፍጠሩ ነው። ሽባውን ቀጥ ብሎ እንዲቆም ሲያደርገው እርሱ በለው አካል (ጤንነት) ላይ ጌታ እንደሆነ ያሳያል። የሚፈጥር እንዲሁም የሚያድስ ጌታ ነው።

ጌታን ይከተሉት የነበሩት ግን ተእምራት የሚደረግበትን ዋና ዓላማ ይለቱ ነበር። ለምሳሌ በ6+14-15 እንደምንመለከተው ለዎች ንጉሥ ሲያደርጉት ፈለጉ። እርሱ ከዘላለም ንጉሥ ነው። ወደ ምድር የመጣው ግን ንጉሥ ለመሆን ወይም በለዎች ላይ ለመንገሥ ላይሆን መሢሕ፤ እዳኝ ሆኖ፤ የእግዚአብሔር በግ ሆኖ ነው። በሮም ቅኝ ግዛት ውስጥ ስለ ነበሩ፤ ከቅኝ ግዛት ነፃ እንዲወጡ የሚመራቸውን ጦረኛ መሪ፤ የጦር መሪ ወይም ንጉሥ ይፈልጉ ነበረ። እንዲህ ያለ የተለላተ መሪዳት ኖሮአቸው ወደ እርሱ ሲቀርቡ እነርሱን ትቶ ይሄድ (ይለይ) ነበር።

ጌታ ኢየሱስ ያደረጋቸው ምልክቶችና ተእምራት የእርሱን ማንነትና ክብር የሚገልጹ ነበሩ። የምልክቶቹን ዝርዝርና ምን ጥቅም ወይም ትርጉም አንዳላቸው እንደሚከተለው ከዚህ በታች እንመለከታለን።

1. ውኃውን ወደ ወይን ጠጅ ለወጠ (2:1-11)፡- በዚህ ኢየሱስ ክብሩን ገለጠ። ሌሎቹ ደቀ መዛሙርትም በእርሱ አመኑ። ይህ የኢየሱስን መናኛውን ማጣፈጥ፤ ጣዕም የሌለውን ጣዕም የመስጠት ኃይል ያሳያል።

2. ከንጉሥ ቤት የሆነውን ሹም ልጅ ፈወስ (4:46-54):- በዚህ ርኅራኄን ለአይሁዳዊ ብቻ ሳይሆን ለአሕዛብም አደረገ። በዚህም ስውዬው/ሹሙ ከነቤተሰቡ በእርሱ አመኑ። ልጁ የተፈወሰበትን ለዓት ጠይቆ አንደተረዳው፤ ጌታ ልጅህ ተፈውሷል ባለበት ጊዜ ነበርና፤ ኢየሱስ በቦታና በጊዜ የተገደበ አንዳይደለ ስለ እርሱ ማንነት ይገልጣል። ኢየሱስ የጊዜና የቦታ ጌታ ነው።
3. ኢየሱስ ሽባውን ፈወስ (5:1-16):- ይህም ኢየሱስ በበሽታ ላይ፤ በአካል ጉዳተኝነት ላይ ሁሉ ሥልጣን አንዳለው ያሳያል።
4. ኢየሱስ አምስት ሺህ ሕዝብ መገበ (6: 5-14):- ይህም ኢየሱስ ከርስቶስ የሰውን ልጅ ፍላጎት ሁሉ የማሟላት፤ ጥቂቱንም የማዝዛት ሥልጣን፤ ኃይል እንዳለው ያመለክታል።
5. ኢየሱስ በውኃ ላይ ሄደ (6:17-21):- ይህም በተፈጥሮ ኃይላት ላይ፤ በውኃ፤ በማዕበል፤ በነፋስ፤ በወጀብ፤ እና በአጠቃላይ በተፈጥሮ ላይ ሥልጣን እንዳለው ያሳያል።
6. ኢየሱስ ከመወለዱ ጀምሮ ዕውር የነበረውን ፈወሰው (9:1-7):- ይህም ኢየሱስ በመወለድ በሚመጡ ቸግሮችና በአጠቃላይ «በዕድለ ቢሰነት» ላይ ኃይል እንዳለው፤ አንደገና መፍጠር፤ መሥራት ወይም ማደስ አንደሚችል ያመለክታል።
7. ኢየሱስ አልዓዛርን ከሞት አስነሣው (11:1-45):- ይህም ኢየሱስ በሞት ላይ ሥልጣን እንዳለው ያሳያል።
8. ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱ እጅግ ብዙ ዓሣ እንዲያጠምዱ አደረገ (21:1-14)። ይህም ኢየሱስ በተፈጥሮ ላይ በባሕር፤ በየብስ፤ በየትኛውም ስፍራ ባለ ሁሉ ላይ አውቀትና ሥልጣንም አንዳለው ያመለክታል።

2+11 ደቀ መዛሙርቱም በእርሱ አመኑ። የምልክት ወይም ተአምራት የማድረግ አንዱ ዓላማ ስዎች ወደ አምነት አንዲመጡ ነው። በተደረገው ምልክት ተደንቀው እንዲቀሩ ብቻ ሳይሆን፤ ይህን ወዳደረገው ጌታ እንዲጠጉ እምነታቸውንም በእርሱ ላይ እንዲያኖሩ ለመርዳት ነው። ጌታ ውኃውን ወደ ወይን ጠጅ እንደለወጠ ባዩ ጊዜ

በተፈጥሮ ሳይ ሥልጣን ያለው ጌታ መሆኑን በመረዳት ደቀ መዛሙርትም በእርሱ አመኑ።።

2+12 ወደ ቅፍርናሆም ወረደ፡- ቅፍርናሆም ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በተደጋጋሚ የቆየባት ከተማ ነች። ቅፍርናሆም ስለ ብዙ ነገር ትታወቃለች። ደቀ መዛሙር እንዲሆን ጌታ ማቴዎስን የጠራው ከቅፍርናሆም ነበር (ማቴ 9:9)። የብዙ ደቀ መዛሙርትም ቤት እዚያ ነበር (ማቴ 4:13-19)። በጊዜው የነበሩ ከፍተኛ የመንግሥት ባለሥልጣናት ቤትም እዚያ ነበር (ማቴ 4:46)። ሆኖም በዚያ ከተማ የነበሩ ሰዎች የማያምን ልብ ነበራቸውና ጌታ ገስጿቸዋል (ማቴ 11:23! ሉቃ 10:15)።

2+13 የአይሁድ ፋሲካም፡- ፋሲካ በዓመት አንድ ጊዜ ኢየሩሳሌም በሚገኘው ቤተ መቅደስ የሚደረግ በዓል ነው። ሰፋሲካ እያንዳንዱ አይሁዳዊ ወንድ ሁሉ ወደዚህ ቦታ እንዲሄድ ይጠበቃል (ዘጸ 16:16)። ፋሲካው የአንድ ቀን ቢሆንም በዓሉ አንድ ሳምንት የሚፈጅ ነው። በዚህ አንድ ሳምንት አይሁድ አባቶቻቸው በግብፅ ምድር በባርነት የኖሩበትን ሁኔታና እግዚአብሔር ከዚያ እንዴት ነፃ እንዳወጣቸው የሚያስቡበት ጊዜ ነው (ዘጸ 12:1-14)።

2+14 በመቅደስ፡- ይህ ስሎምን ያለራው ቤተ መቅደስ በባቢሎናውያን ከፈረሰ በኋላ (2ነገ 25)። ከምርኮ የተመለሱት በዘርባቤል መሪነት እንደገና ያሠሩት ቤተ መቅደስ ነው። ሁለተኛው ቤተ መቅደስ እንደገና የተሠራው ከክርስቶስ ልደት በፊት በ515 ዓ.ዓ አካባቢ ነው። ከዚያም ጌታ በመጣ ዘመን ቤተ መቅደሱ ታድሶ ነበረ! ይህ ቤተ መቅደስ የሚገኘው በኢየሩሳሌም ነው።

2+14 በፊዎችና በጎችን ርግቦችንም የሚሸጡትን ገንዘብ ለዋጮችንም ተቀምጠው አገኙ፡፡ በዘጸ 12:5-7 እንደተገለጠው እያንዳንዱ መሥዋዕት አቅራቢ ከራሱ መጎጋ መካከል ነውር የሌለበትን እንስሳ በማምጣት መሥዋዕት እንዲያቀርቡ ታዘው ነበር። ወደ ጌላ ግን መሥዋዕት አቅራቢው ለመሥዋዕት የሚሆነውን ገዝቶ እንዲያቀርብ እዚያው ቤተ መቅደስ አካባቢ ገበያ እንዲኖር ካህናት ሕግ አውጥተው ነበረ። ይህ ምናልባት እንስሳ ለሌላቸው ወይም በተለያዩ ምክንያት ለማምጣት ለማይችሉት በቅርበት እንዲያገኙ በማለት አስበው ይሆናል። ይሁን እንጂ ይህ ቀስ በቀስ ገበያው ወደ ቤተ መቅደስ ውስጥ እንዲገባ የእምልኮውን ቦታ እንዲይዝ አደረገው። ቤተ መቅደሱንም ገንዘብ

¹⁵ <The belief manifested by the disciples at this time was progressing but not complete.>. Tenny, *Ibid*.

የሚለወጥበትና አንስላት የሚሸጡበት ገበያ አስኪመስል ድረስ
ለወጣው። በዓሉን ለማክበር ከተለያዩ ሀገሮች ወደ ኢየሩሳሌም
የሚያመጡትን የተለያዩ ሀገር ገንዘብ ለዋጮች ወደ አስራኤላዊው
ገንዘብ ይለውጡ ነበር። በዚህ ውስጥ ግን ቅንነት የሌለበት አሠራር
ጉልቶ አንደ ነበረ ማገናዘብ ይቻላል። ይልቁንም መቅደሱ ወደ ገበያነት
በመለወጡ የአምልኮ ቦታው የንግድ ቦታ ሆኗል።

2፡15 የገመድም ድራፍ አበጅቶ፡- መሊሐኑ በመጣ ጊዜ ቤቱን
አንደሚያጠራ በሚል 3፡1-3 ተነግሮ ነበረ። ጌታ ኢየሱስ ወደ ቤት
መቅደስ ሊመጣ ከሌላው ለው በተለየ ሁኔታ የቤቱን መቆሸጥ
አስተዋለ። ሌላው ሕዝብ ሁሉ ካህናቱን ጨምሮ አንደ ልማድ
አድርገው ይቆጥሩት የነበረውን ሁኔታ ለአርሱ ግን መጽዳት (መወገድ)
ያለበት የቆሸሸ ቦታ አንደሆነ አየ። በጉችንም በራዎችንም ከቤት
መቅደስ አወጣቸው፤ የለዋጮችንም ገንዘብ አፈሰሰ 2፡15። ጌታ
ያስቆጣው ነገር ቤት መቅደስ የንግድ ቦታ ስለሆነ ነበር። የተሠራበት
ዓላማ የላተና ለሌላ አገልግሎት በመዋል ላይ ያለ አንደሆነ ተመለከተ
እርምጃም ወለደ። ያወጣቸው ከመቅደስ ነበረና ገበያው በመቅደስ
ውስጥ ነበረ፤ በጉቹ መቅደስ ውስጥ ለሽያጭ ቀርበው ነበር።

የፋሊካ በዓል አስራኤላዊ ሁሉ እርሾን ከቤቱ የሚያስወግድበት ጊዜ
ነው። እርሾ ሊገኝ አይገባውም (ዘጸ 12፡17-20)። እርሾ የኃጢአት
ምሳሌ ሊሆን ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በዚህ በፋሊካ በዓል በኢየሩሳሌም
ቤት መቅደስ ተገኝቶ ቤቱን ማጽዳቱ እዚያ ላሉትም ሁሉ ስለማጽዳት
በምሳሌያዊነት የሚያስተምር ነው። ኃጢአት ኢየሱስ ክርስቶስ
ያለቆጣል። ኢየሱስ ክርስቶስ በቤት መቅደስ ውስጥ ስለሚኖረው
አምልኮ ግድ ነበረው፤ ቅንዓትም ነበረው። አግዚአብሔር ንፁህ አምላክ
ነውና የአርሱ ቤት መቅደስ ለአርሱ አገልግሎት ብቻ ሊውል
ይገባል።

ጽድቅን የሚወድ አመጽን ይጠላል፤ ጽድቅን የሚወድ በኃጢአት ላይ
ይቆጣል። ይህ የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ባሕርይ ነው፤ ማስመለሱ
ወይም መቻቻል ሳይሆን ኃጢአትን ማስወገድና ቤትንና ሕይወትን
ማጽዳት ያስፈልጋል። በኃጢአት ላይ የማይቆጣ አገልጋይ የጌታ
ባሕርይ ያለው አገልጋይ አይደለም።

በአዲስ ኪዳን የአማኞች ሰውነት የመንፈስ ቅዱስ ማደራያ ቤት መቅደስ
ስለሆነ እያንዳንዱ አማኝ ሰውነቱን በንጽህና፤ በጽድቅ ሊጠብቅና
አግዚአብሔርን በሚያከብር ሁኔታ ሊይዘው ያስፈልጋል።
አግዚአብሔርን ከማያከብር ነገር ጋር ሰውነቱን እንዳቀይሮት
እንዳያደባልቅ መጠንቀቅ ይኖርበታል። እንዲሁም በቤት ክርስቲያን

ውስጥ ንጹህ ያልሆነ አምልኮ፤ ልምምድና ሌሎች የተቀየጡ ነገሮች
ሊኖሩ ይህን ፈጥኖ በማጽዳት ቤት ክርስቲያንን ለጸሎት ብቻ ማዋል
ተገቢ ነው።

2፡15-16 ገበታዎቻቸውንም ገሰበጡ፡ ርግብ ሻጮችንም፡- ይህን ከዚህ
ውሰዱ፤ የአባቴን ቤት የንግድ ቤት አታደርጉት አላቸው። ጌታ
ኢየሱስ የአባቴን ቤት ሊል አርሱ የአግዚአብሔር ልጅ እንደሆነም
አየተናገረ ነው። እንዲሁም ይህ ቤት መቅደስ ለምን ዓላማ
አንደተመሠረተና ለምን አገልግሎት እንደሚውልም ሊገልጽ ነው።
የቤት መቅደሱ ዓላማ ሰዎች ወደ አግዚአብሔር የሚጸልዩበት
ከአግዚአብሔር ጋር ኅብረት ለማድረግ የሚመጡበት ቦታ ነው። ይህ
ቦታ ግን በዓመታት ውስጥ ዓላማውን ስቶ መልኩን ቀይሮ ነበር።

2፡17 የቤትህ ቅናት ይጠላል፡- ይህ ቃል ቀደም ሊል በመዝ 69፡9
የተነገረ ነበረ። ይህም በኢየሱስ ክርስቶስ ተፈጸመ። ቤት መቅደሱ
የንግድ ቤት በመሆኑ ኢየሱስ ክርስቶስ ለቤቱ ንጽህና የነበረውን
ቅንዓት ያሳያል። የአባቴን ቤት 2፡15-16 በማለቱ ቤቱ የአርሱ (የአባቱ)
መሆኑን ይገልጻል። ቤት መቅደሱ መጀመሪያ በሰሎሞን በኋላም
በዘርባቤል መሪነት ሕዝቡ ገንዘብ አዋጥቶ፤ እንጨትንም ስብስቦ
የሠራው ሕንጻ ነው። የቤት መቅደሱ ባለቤት ግን አግዚአብሔር ነው።
የአግዚአብሔር ንብረት ነው። የአግዚአብሔር የሆነ ሁሉ ደግሞ
የአግዚአብሔርን ባሕርይ ሊገልጥ፤ ለአርሱ አገልግሎት ሊውል
ይገባል።

2፡18 ስለዚህ አይሁድ ይህን ስለምታደርግ ምን ምልክት ታሳየናለህ?
አሉት። አይሁድ ምልክት ይፈልጋሉ (1ቆሮ 1፡22)። አንድን ነገር
ለማረጋገጥ ምልክት ይሻሉ። ምልክትን ቢፈልጉም የተደረገውን
ምልክት አይተው ሊያምኑ የወደዱ አልነበሩም። በምልክቶች አውነትን
ለማወቅ አልፈሉም። ጌታም እንዳለው ሰው እንኳ ከሞት ቢነሳ
አነርሱ አስከማያምኑ ድረስ ልባቸውን አደንድነው ነበረ (ሉቃ 16፡31)።
ጌታ ኢየሱስ ራሱ አመጣጡና በመካከላቸው ሥጋ ለብሶ መገኘቱ
በራሱ ምልክት ነው፤ እነርሱ ግን ሊቀበሉት አልወደዱም። ይህን
በጠየቁት ጊዜ ጌታም ይህን ቤት መቅደስ አፍርሱት፡ በሦስት ቀንም
አነሣዋለሁ ለላቸው 2፡19። ይህን የተናገረው ጌታ ስለ ራሱ ሞትና
ከሙታን ስለ መነሳቱ ነበር። ይህም እንደሆነ ደቀ መዛሙርት ቆይተው
አስተዋሉ 2፡22።

2፡21 እርሱ ግን ስለ ሰውነቱ ቤት መቅደስ ይል ነበር። ጌታ ይህን
በተናገረ ጊዜ አነርሱ ምልክትን ፈልገው ሊጠይቁት የተናገረውን

አላስተዋሉም። እርሱ የተናገረው እነርሱ የእርሱን ሰውነት እንደሚያፈርሱትና እርሱ ግን በሦስት ቀን ውስጥ እንደሚያስነሳው ነበረ። እነርሱ ግን በኢየሩሳሌም ስለ ቆመው ከድንጋይ ስለ ተሰራው ቤተ መቅደስ መሰላቸው። በአዲስ ኪዳን የሰውነት መፍረስ እንደ መሞት ተደርጎ በምሳሌያዊ አነጋገር ይነገር ነበር (2ቆሮ 5፡1-4፤ 2ጴጥ 1፡13-14)። ይህ ሰውነታችን ጊዜያዊ መኖሪያችን ስለሆነ ሞት ይህን ሰውነት ያፈርሳል፤ ኢየሱስ ግን ያስነሳዋል።

2፡20 ይህ ቤተ መቅደስ ከአርባ ሰድስት ዓመት ጀምሮ ይሠራ ነበረ። ጌታ በመጣ ጊዜ በኢየሩሳሌም የነበረውን ቤተ መቅደስ ዙፋኑ ከ500 ዓመታት ያህል በፊት እስርቶት ነበር። ይህ አርባ ሰድስት ዓመት ደግሞ በዙፋኑ ቤተ መቅደስ በሄሮድስ መታደስ የጀመረበት ጊዜ መሆን አስበት።

2፡22 ከሙታን ከተነሣ በኋላ ደቀ መዛሙርቱ ይህን እንደ ተናገረ አሰቡና መጻሕፍትና ኢየሱስ የተናገረውን ቃል አመኑ። ደቀ መዛሙርት ከጌታ የሚሰሙ ከእርሱም የሚማሩ ሆነው ሳለ የሚናገራቸውን ሁሉ ግን ያልተረዱበት ጊዜ አለ። ጌታ ስለ መቅደሱ መፍረስና በሦስተኛው ቀን መነሣት የተናገረው የበራሳቸው (የገባቸው) ከሙታን ተለይቶ ከተነሣ በኋላ ነው። በዚህ ጊዜ በብሉይ ኪዳን የተነገረው (መዝ 22፡7-17) እውነት እንደሆነ እመኑ። እርሱ የተናገራቸውን ሁሉ የሚያሳስበው የእውነት መንፈስ (ዮሐ 14፡26) የተናገረው ምን እንደነበረ ጌታ ከተነሣ በኋላ እብርቶላቸዋል ማለት ነው።

2፡23 ያደረገውን ምልክት ባዩ ጊዜ ብዙ ሰዎች በስሙ አመኑ። አይሁድ ምልክትን ይፈልጋሉና በተደረገው ምልክት ብዙዎች በእርሱ እንዳመኑ እናነባለን። ይሁን እንጂ ቀጥሎ ካሉት ቁጥሮች እንደምንገነዘበው እምነታቸው ሙሉ አልነበረም። ሰላዩት ምልክት ብቻ ያመኑ ናቸው። ኢየሱስ ክርስቶስን እንደ ተአምር ሰሪ ወይም እንደ እንድ ትልቅ ነቢይ እድርገው ቆጥረውታል እንጂ እርሱ መሲሐ የእግዚአብሔር ልጅ አዳኝ እንደሆነ ያልገባቸው ብዙዎች ናቸው። ስለዚህ እንዲህ ዓይነቱ እምነት በተሳሳተ ምክንያት ወይም ዓላማ ላይ የተመሠረተ ነው ማለት ይቻላል። እርሱ ስለሚያደርገው (ወይም ስለሚያደርግላቸው) ነገር ብቻ አምነው የሚከተሉ አማኞች መሆናቸው ነው። እርሱን በመክተላቸው ተአምር ያያሉ፤ ስለእነርሱም የሚደረግላቸው ነገር ይኖራል። ጌታ ግን ሰዎች በእርሱ እንዲያምኑ የሚፈልገው ስለ እርሱ ማንነት ማለትም ስለ መሲሐነቱ፤ የእግዚአብሔር ልጅ ስለ መሆኑ ነው።

2፡24-25 ነገር ግን ኢየሱስ ሰዎችን ሁሉ ያውቅ ነበር፤ ስለ ሰውም ማንም ሊመሰክር አያስፈልገውም ነበርና አይተማመናቸውም ነበር፤ ራሱ በሰው ያለውን ያውቅ ነበርና። እርሱ ያደረገውን ምልክት አይተው ብዙ ሰዎች በስሙ እንዳመኑ ተመልክተናል (2፡23)። ያመኑትን ሁሉ እያንዳንዳቸውን በውስጣቸው ያለውን ጌታ ያውቅ ነበር። ለምን ዓላማ እንዳመኑ ወይም ለማመን እንደወሰኑ ያውቅ ነበር። ስውም ሊነግረው አያስፈልገውም ነበረ። ያመኑበትን ምክንያትም ስለሚያውቅ ሰዎች በማመናቸው አይተማመንባቸውም ነበር። በምን ያህል ጥልቀት ስለ እርሱ እንዳወቁ፤ በምን ያህል መስጠት እንዳመኑ እርሱ ራሱ ያውቅ ነበር። የሰው ልብ ክፉ ነው፤ ማንስ ያውቀዋል? የሰውን ልብ የሚያውቅ ጌታ ብቻ ነው (1ሳመ 16፡7፤ መዝ 139፤ ኤር 17፡9፤ ሐዋ 1፡24)። በመንገድ የሚንጠባጠቡ (ወደ ኋላ የሚመለሱ) እንዳሉ ያውቃልና (6፡66)።

ኢየሱስ ክርስቶስ ፍጹም ሰው፤ ፍጹም አምላክ ነው። በምድር በኖረበትም ጊዜ አምላክነቱን አልተወም። በራሱ ፈቃድ ክብሩን ትቶ የባሪያን መልክ ሲወስድ (ፊል 2፡5-9) አምላክነቱን አልተወም፤ ስለዚህ ስለ ሰው ያውቅ ነበር፤ ማንም ሊነግረው አያስፈልገውም ነበር።

ምዕራፍ ሦስት

3:1 ከፈሪሳውያንም ወገን የአይሁድ አለቃ የሆነ ኒቆዲሞስ የሚባል እንደ ሰው ነበረ። በዚያ ዘመን በአይሁድ መካከል የተለያዩ ክፍሎች ነበሩ። የአይሁድ የሃይማኖት መሪዎች በተለያዩ ቡድን የተከፈሉ ነበሩ።

- አንደኛ የፈሪሳውያን ወገን ነው (ማቴ 5:20፤ 23:1-36፤ ሉቃ 6:2፤ 7:36-47)። እነዚህ ከአይሁድ ወገን ለጥቃቅን ሕግ ሳይቀር አጥብቀው የሚጠነቀቁ ናቸው። የአይሁድን ሕግና ልማዶችን የሚጠብቁ ነበሩ።
- ሁለተኛ ሰዱቃውያን ናቸው (ማቴ 3:7፤ 16:11-12፤ ማር 12:18)። ብዙ ካህናት ከሰዱቃውያን ወገን ነበሩ። ከመጸሕፍት ክብሉይ ኪዳን አምስቱን የሙሴን ሕግ ብቻ የሚቀበሉ ነበሩ። ከአይሁድ መካከል በሀብት ክፍ ያለ ደረጃ ላይ እንዳሉ የሚታወቁ ነበሩ። ትንሣኤ ሙታን የለም የሚሉም ናቸው።
- ሦስተኛ የሕግ አስተማሪዎች ናቸው (ማቴ 7:29፤ ማር 2:6፤ 2:16)። እነዚህ የታወቁ የሕግ ተርጓሚዎች ናቸው። በተለይም ሕግንና ልማዶችን የሚተረጉሙና የሚያስረዱ ናቸው።
- አራተኛ ቀናተኞች ነበሩ (ሉቃ 6:15፤ ሐዋ 1:14)። እነዚህ ደግሞ ከአይሁድ መካከል የነፃ አውጪነት ስሜት የነበራቸውና እስራኤልን ከሮማውያን ግዛት ነፃ ለማውጣት የሚፈልጉ ነበሩ።

ኒቆዲሞስ ሕግን አጥብቀው ከሚጠብቁ ፈሪሳውያን ወገን የነበረ የእስራኤል መምህር **3:10** ነበር። ከፈሪሳውያን ወገን ብቻ ሳይሆን፤ የአይሁድም አለቃ በመሆኑ ሥልጣን የነበረው ሰው ነው። የአይሁድ አለቃ የተሰኘበት አካል እንደ ምክር ቤት¹⁶ ሲሆን ሰባ አንድ አባሎችን /መሪዎችን የያዘ ሽንጉ ነው።

3:2 እርሱም በሌሊት ወደ ኢየሱስ መጥቶ፡- ኒቆዲሞስ ከፍተኛ የኃላፊነት ቦታዎችን የያዘ ትልቅ ሰው ነበር። ይህ ሰው ወደ ኢየሱስ በሌሊት መጣ። ኒቆዲሞስ ከእርሱ መስል ብዙ ፈሪሳውያን የተለየ ባሕርይ የነበረው ሰው ነው። አብዛኛዎቹ ፈሪሳውያን ጌታን ለማጥመድ

ይከታተሉት የነበሩና የሚያምኑትንም ሊያስፈራሩ የነበሩ ናቸው። ኒቆዲሞስ ወደ ኢየሱስ የመጣው በማኅበር ሳይሆን ለብቻው፤ በቀን ሳይሆን በሌሊት ነው። ይህን ሲያደርግ በሌሎች ሊታይ የፈለገ አይመስልም። ሌሎች ፈሪሳውያን ከኢየሱስ ጋር ቢያዩት በኒቆዲሞስ ላይ ትልቅ ችግር ሊፈጥሩበት ይችላሉ። በሌሊት በመምጣቱና ለብቻው ኢየሱስን በማግኘቱ ረዘም ያስ ጊዜ ወስዶ ከጌታ ጋር ሊነጋገር ችሏል።

3:2 መምህር ሆነህ ከእግዚአብሔር ዘንድ እንደ መጣህ እናውቃለን። ኒቆዲሞስ የሄደው ለብቻው ሲሆን እናውቃለን ማለቱ ብዙዎችን ወክሎ አንደሚናገር ይመስላል። ጌታ ለኒቆዲሞስ የሰጠው ምሳሽ «ትክክል ነህ ወይም አይደለህም» የሚል ሳይሆን ራሱ ኒቆዲሞስ ማድረግ ስለሚገባው ነገር ነው።

3:3 ኢየሱስም መልሶ፡- እውነት እውነት አልሃለሁ ሰው ዳግመኛ ካልተወለደ በስተቀር የእግዚአብሔርን መንግሥት ሊያይ አይችልም አለው። ይህ የአይሁድ አለቃ ኒቆዲሞስን ጨምሮ ሰው ሁሉ የተነገረ ቃል ነው። ማንም ሰው ቢሆን የእግዚአብሔርን መንግሥት ለማየት ዳግመኛ መወለድ ያስፈልገዋል የሚል ነው። የእግዚአብሔር መንግሥት በእርሱ ንገርነት ሥር ሆኖ ምተዳደርን የሚያሳይ ነው። የእግዚአብሔርን መንግሥት ማየት የመንግሥቱ ዜጋ መሆንን በመንግሥቱ ውስጥ መገኘትን፤ መኖርን ያመለክታል።

ጌታ ሰው ዳግመኛ ካልተወለደ በቀር እንዳለው የእግዚአብሔር መንግሥት አባል የመሆኛው መንገድ ዳግመኛ መወለድ ብቻ ነው። ዳግመኛ መወለድ ማለትም በንስሐ ወደ እግዚአብሔር በመመለስና የኃጢአትን ይቅርታ በመቀበል የእግዚአብሔር ልጅ መሆን ነው። ለሚያምኑት የእግዚአብሔር መንግሥት በውስጣቸው ወዲያው ይጀመራል (ሉቃ 17:21)። ጌታ ኢየሱስ በምድር በነበረ ጊዜ የእግዚአብሔር መንግሥት በእርሱ ውስጥ ነበረች፤ (ሉቃ 17:21)። ስለዚህ በእርሱ የሚያምኑ ዳግመኛ ይወለዳሉ፤ የመንግሥቱ አባሎች (ዜጎች) ይሆናሉ። እንግዲህ የእግዚአብሔር መንግሥት እያንዳንዱ ሰው በክርስቶስ ለማመን በሚያደርገው ውሳኔው የሚያገኘው ጸጋ እንጂ አይሁዳዊ በመሆኑ የሚሰጠው አይደለም። ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ እግዚአብሔር መንግሥት ሊናገር ከዚህች ምድር አይደለችም ብሏል (18:36)።

3:4 ሰው ከሽመገለ በጊሳ እንዴት ሊወለድ ይችላል? ሁለተኛ ወደ እናቱ ማገፀን ገብቶ ይወለድ ዘንድ ይችላልን? ኒቆዲሞስ የመሰለው ሁለተኛ ከሰው ስለ መወለድ ነው። ዳግመኛ ስለ መወለድ ወይም ስለ

¹⁶ Sanhedrin

መንፈሳዊ መታደስ ቀደም ሲል ነቢያትም ተናግረው ነበር (ሕዝ 36:25-27፤ ኤር 31:31-34፤ ኢዩ 2:28-32)። ይህ እንደገና መወለድ ሕይወትን እንደገና እንደ አዲስ መጀመር ነው። ይህም ከአናት ማገፀን ለሁለተኛ ጊዜ መወለድ ማለት ሳይሆን ከሳይ ከሰማይ ከእግዚአብሔር ዘንድ በሆነ ዳግመኛ በመወለድ ሕይወትን እንደ አዲስ መጀመር ነው። እንደገና መወለድ የዘላለም ሕይወትን ማግኘት ነው።

3:5 ሰው ከውኃና ከመንፈስ ካልተወለደ በስተቀር ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ሊገባ እይቻልም። አሁንም ጌታ የሚናገረው ወደ እግዚአብሔር መንግሥት የመግቢያው መንገድ በመወለድ እንደሆነ ነው። ከአናት ማገፀን በሆነው የመጀመሪያ መወለድ ሰው ወደ እግዚአብሔር መንግሥት እንደማይገባና ወደ መንግሥቱ ለመግባት ሁለተኛ መወለድ እንደሚያስፈልግ አስረግጦ ይነግረዋል።

ከውኃና ከመንፈስ ስለሚለው ሐረግ (ቃል) የተሰያዩ የመጽሐፍ ቅዱስ አስተማሪዎች ወይም ማብራሪያ ጸሐፊዎች የተለያዩ መረዳት እንዳላቸው ይናገራሉ። ለምሳሌ፡-

አንደኛው፡- ውኃ የሚያመለክተው በተፈጥሮ ያለውን መወለድ ሲሆን፤ መንፈስ ደግሞ መንፈሳዊውን መወለድ ነው። ስለዚህ ሁለት መወለዶች አሉ። የመጀመሪያው በአካል የሆነው መወለድ ከውኃ፤ ሁለተኛው መንፈሳዊ የሆነው መወለድ ከመንፈስ የሚል ነው። ለዚህ ማስረጃ **ከሥጋ የተወለደ ሥጋ፤ ከመንፈስም የተወለደ መንፈስ ነው፤ 3:6** የሚለውን ይጠቅሳሉ።

ሁለተኛው፡- ውኃ የሚያመለክተው ጥምቀትን፤ መንፈስ ደግሞ ከመንፈስ እንደገና መወለድን የሚለው ነው። በዚህ አባባል መሠረት አንድ ሰው ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ለመግባት በውኃ መጠመቅና መንፈስ ቅዱስን መቀበል አለበት የሚል መረዳትን ይሰጣል። ይህ አስተሳሰብ ገፋ ተደርጎ ሲወሰድ ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ለመግባት አንድ ሰው በውኃ መጠመቅ ያስፈልገዋል የሚልን ፍቺ ያስከትልና ጥምቀት ለደህንነት አስፈላጊ ነው ወደሚል ትርጓሜ ያደርጋል።

ሦስተኛው፡- ውኃም ሆነ መንፈስ የሚያመለክትው መጠመቅን ነው። አንደኛው በውኃ ሁለተኛው በመንፈስ ቅዱስ የሚል ነው። አነዚህ ሁለት የተለያዩ ድርጊቶች በቅደም ተከተል ወይም በተለያዩ ጊዜያት የሚፈጸሙ አድርጎ ያቀርባቸዋል።

እንግዲህ ጌታ ኢየሱስ ሰው ከውኃና ከመንፈስ ካልተወለደ በስተቀር ሲል ሁለት ድርጊቶችን ማመልከቱ ይሆን? ወይስ አንድ ድርጊት በተለያዩ አገላለጽ መቅረቡ? አንዳንዶቹ እንደሚሉት ውኃ የሚለው ራሱ የመንፈስን ሕይወትን የማጠብ (የማንጸት) ተግባርን የሚያሳይ ስለ መግለጫ ነው (ዮሐ 7:37-39)።¹⁷

3:6 ከሥጋ የተወለደ ሥጋ ነው፤ ከመንፈስም የተወለደ መንፈስ ነው። ከሥጋ ማለትም ከሰው የተወለደ ሰው ነው የሚሆነው፤ ይህ መልስ ኒቆሊሞስ ሁለተኛ ሰው ወደ እናቱ ማገፀን ገብቶ ይወለድ ዘንድ ይቻላል? **3:4** በማለት ለጠየቀው መልስ ይሆናል። ከሰው አስከተወለደ ድረስ ሁለተኛም ይሁን ሌላ ጊዜ ያው ሰው፤ ከሥጋ የተወለደ ሥጋ ሆኖ ይቀራል እንደ ማለት ነው። ነገር ግን ሰው ዳግመኛ ሲወለድ እግዚአብሔር መንፈሱን በዚያ ሰው ውስጥ ያደርጋል። (አንደገና የተወለደ ወይም ለእርሱ ጥሪ የነቃ መንፈስ ይሰጠናል)። ይህም የመለኮት ሥራ ስለሆነ የእግዚአብሔር ልጆች የመሆንን ሥልጣን ይሰጠናል (1: 12)። ከመንፈስ መወለድ በስተ ሹሎታ፤ አቅምና ሥልጣን ውስጥ ያለ ነገር አይደለም።

3:8 ነፋስ ወደሚወደው ይነፍሳል፤ ድምፁንም ትሰማለህ፤ ነገር ግን ከወዴት እንደ መጣ ወዴትም እንዲሄድ አታውቅም፤ ከመንፈስ የተወለደ ሁሉ እንዲሁ ነው። ከመንፈስ የተወለደ የሚለውን ጌታ ኢየሱስ ሲያብራራው በነፋስ ምሳሌ ይናገራል። ወደሚወደው የሚለው በሰው ፈቃድ፤ ቁጥጥርና ሥልጣን ሥር አይደለም ማለት ነው። ከመንፈስም መወለድ እንደዚሁ ነው። የእግዚአብሔር መንፈስ ልክ እንደ ነፋስ በራሱ ፈቃድና ሥልጣን የሚሄድ የወደደውን የሚያደርግ ነው። እርሱ በነፈሰበትና በአረፈበት ቦታ ለሰው አዲስ ሕይወትን ይሰጣል (ውጤቱ) ይታያል። የሚታየው ሲነፍስ ሳይሆን በነፈሰበትና ባረፈበት ቦታ የዚያን ሰው ሕይወት በመለወጡ ነው። ነፋስ ሲነፍስ ድምፁ ይሰማል፤ ነገር ግን ከየት እንደ መጣ እንደማይታወቅ እንዲሁ መንፈስ አይታይም ነገር ግን የሰውን ሕይወት ይለውጣል። ሰው ነፋስን መቆጣጠር እንደማይችል ሁሉ የእግዚአብሔርንም መንፈስ መቆጣጠር አይችልም። የነፋሱን መነሻና መድረሻ ማወቅ እንደማይቻል የእግዚአብሔርን መንፈስ አሠራር መቆጣጠር አይቻልም። ከመንፈስ የሆነ ሕይወት አስደናቂ ሕይወት ነው።

¹⁷ ውኃ የእግዚአብሔርን ቃልም የሚመለከትበት ሁኔታ አለ። በኤፌ 5:25-26 ቤተ ክርስቲያንን «በውኃ መታጠብና ከቃሉ ጋር እንጽቶ እንደ ቀደሳት» እንዲሁም ተቶ 3:5።

3+10 እንተ የእስራኤል መምህር ሰትሆን ይህን አታውቅም? የእስራኤል መምህር የሆነ ሰው ብሉይ ኪዳን ዳግመኛ ሰለ መወሰድ የሚናገረውን ሊያውቅ ይጠበቅበታል (1ሳሙ 10÷6፤ ኢሳ 12÷15፤ ኤር 31÷33፤ ሕዝ 36÷25-27፤37፤ ኢዩ 2÷28-29)። ኒቆዲሞስ የአገልግሎት ሥልጣኑ መምህር ነው፤ የእስራኤል መምህር ግን ራሱ አያውቅም ነበር። የእስራኤል መምህር ብሉይ ኪዳንን ጠንቅቆ እንዲያውቅ ይጠበቅበት ነበር። ጌታ በ5÷39 ላይ ቃሉን ስለሚያውቁት የቃሉን ትርጉም ግን ስለሚሰቱት እንደተናገረው መምህር በመሆኑ ጥቅሶቹን ያውቃቸው ይሆናል፤ ነገር ግን ትርጉማቸውን አልተረዳም። በዚህም ዘመን መምህር ወይም አስተማሪ ተብለው በቤተ ክርስቲያን የአገልግሎት ሹመት የሚሰጣቸው ሰዎች እጅግ በማስተዋል ቃሉን መረዳት፣ ማጥናትና ማስተማር ይኖርባቸዋል። ማዕረጉ ኖሯቸው የመጽሐፍ ቅዱስን ቃል የማያውቁ ወይም እውነተኛ ምንነቱን ያልተገነዘቡ ሳለመሆን። (እግዚአብሔር ይርዳን)።

3+12 ሰለ ምድራዊ ነገር በነገርኋችሁ ጊዜ ካላመናችሁ፣ ሰለ ሰማያዊ ነገር ብንገራችሁ አንዴት ታምናላችሁ? ሰለ ምድራዊ ነገር ለምሳሌ በድምፁ ስለሚሰማና የሚያደርገው ውጤቱም ስለሚታይ ስለ ነፋስ ነግራችሁ በምድራዊ ምሳሌ ካልተረዳችሁ እንደ ማለቱ ነው። የእስራኤል መምህር የሆነው ኒቆዲሞስ ይህን መረዳት ካልቻለ ሰለ ሰማያዊ እውነት ሰለ መንፈስ ቅዱስ ሥራማ አንዴት መረዳት ይችላል። እዎን ሰማያዊ ነገርን ሰው ሊረዳው አይችልም። ነገር ግን የጌታን ቃል በመቀበል ለሚያምን ሰው የእግዚአብሔር መንፈስ ያበራሰታል፤ ያሰረዳዋል።

3+13 ከሰማይም ከወረደው በቀር ወደ ሰማይ የወጣ ማንም የለም፣ እርሱም በሰማይ የሚኖረው የሰው ልጅ ነው። ስለ ሰማያዊ ነገር ለመናገር ጌታ የተገባው ነው፤ ምክንያቱም ከሰማይ የወረደ ነውና፤ የሰማይን ነገር ያውቃልና፤ ከሰማይም የወረደው እርሱ ብቻ ነውና። ያየውንና የሚያውቀውን ይናገራል። ከሰማይ ከወረደው ሲል ሰውን ለማዳን ከዘላለም መኖሪያው ከላይ ክፍ ካለው ዝቅ ወዳለው ወደ ታችኛው አንደመጣ ያሳየናል። በሰማያት የምትኖር አባታችን ሆይ (ማቴ 6÷9) በማለት እንዳስተማረ ከሰማይ የወረደው ኢየሱስ ክርስቶስ እንደ አብ (ከአብ ጋር) በሰማያት የሚኖር ነው። ስለ ሰማይ የሆነውን የሚያውቅና የሚገልጥ እንዲህ ዓይነት አስተማሪ ማንም የለም። የእስራኤል አስተማሪ ኒቆዲሞስና ሌሎችም ይህን አያውቁም። ጌታ ኢየሱስ ራሱን የሚጠራበት አንዱ ስም የሰው ልጅ ብሎ ነው (1፡51፤ ማቴ 26÷64)። ቀደም ሊልም በዳን 7፡13 ተገልጦ ነበር።

3፡14-15 ሙሴ በምድረ በዳ አባብን እንደ ሰቀሰ እንዲሁ በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ እንዳይጠፋ የሰው ልጅ ይሰቀል ይገባዋል። የሰው ልጅ ከሰማይ የወረደውና ሥጋ የለበሰው እንዲሞት ወይም እንዲሰቀል የተገባው ነው። ሙሴ በምድረ በዳ የነሃስ አባብ የሰቀለው እስራኤላውያንን አባብ በነደፋቸው ጊዜ ለመድኃኒትነት ነው። «እግዚአብሔርም ሙሴን አባብን ሠርተህ በነሃማ ላይ ሰቀል፤ የተነደፈውም ሁሉ ሊያያት በሕይወት ይኖራል አለው» (ዘኁ 21፡8)። ያን ጊዜ በሕይወት የመኖሪያው መንገድ የተሰቀለውን የነሃስ አባብ ማየት ነበር። የተሰቀለውን አባብ ያየ እንደሚድን ከተነደፈበት አንደሚፈወስ እንዲሁ በእዲስ ኪዳን ደግሞ በተሰቀለው በኢየሱስ ክርስቶስ የሚያምን ክጋጢአት በሽታው ለዘላለም ይፈወሳል። ደህንነት የሚገኘው የተሰቀለውን ኢየሱስን በእምነት በማየት (በመቀበል) ነው። የሚያምንበት ክጋጢአት መነደፍ ነፃ ይጠጣል፤ ይቅርታ ያገኛል፤ የዘላለም ሕይወት ያገኛል።

3+16 በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ እንዳይጠፋ እግዚአብሔር እንድያልጁን እስኪሰጥ ድረስ ዓለሙን እንዲሁ ወደአልና። ይህ ሰለ ሁሉም ሰው የተነገረ ቃል ነው። የማመንንም ውጤት ያሳያል። ይህ ጥቅስ የዮሐንስ ወንጌል ዓላማ ብብሎ ሊቆጠር የሚችል ጥቅስ ነው። ይህ ጥቅስ የእግዚአብሔርን ፋቅር ልጁንም የላከበትን ምክንያት ይገልጣል። ዓለሙን ሁሉ የሚለው ሰውን ሁሉ ማለት ነው። የእግዚአብሔር ፍቅር ወደ ሰው ሁሉ የተዘረጋ፤ የሚሄድ ፍቅር ነው። ይህ ዋጋ የሚከፍል ፍቅር ነው። እርሱ መውደዱን የገለጠው አንድያ ልጁን ወደ ዓለም በመላክ በተግባር ነው። እግዚአብሔር ለፍቅር የክፈለው ዋጋ እጅግ ክቡር ነው።

በእርሱ የሚያምን የሚለው ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን የሚያውቅና እምነቱን በእርሱ ላይ የሚያኖር ማለት ነው። እምነቱን በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ የሚያኖርና በእርሱ ቃል መሠረት የሚኖር (የሚተዳደር) ሰው ይድናል ማለት ነው። ይህ ስጦታ ለዓለም ሁሉ ለሰሆነ በእርሱ የሚያምን ሁሉ (ማንም ሰው) የዘላለምን ሕይወት ያገኛል። እግዚአብሔር ዓለሙን የወደደው እንዲሁ ነው፤ ማለትም በዓለም ያየው መልካም ነገር ስላለ ሳይሆን በጸጋው ከራሱ በሆነ ሙውደድ ነው። ይህ ከሰው የሚያገኘውን ምላሽ በመጠበቅ ያልሆነ ሙውደድ ነው። የራሱን ጥልቅ ፍቅር ብቻ የመግለጥ መውደድ ነው።

እግዚአብሔር ዓለሙን ባይወድና ልጁን ባይልክ ኖሮ የሰው ልጅ ፋንታው ከመጥፋት ሌላ ምን ይሆን ነበር? (ማር 4፡38፤ ሉቃ 13፡3፤5፤ ዮሐ 10፡28፤ ሮሜ 2፡12፤ 1ቆሮ 1፡18፤ 2ኢጥ 3፡9)።

እግዚአብሔር ሰውን ለዘላለም ከመጥፋት የሚታደግ እምላክ ነው። ለመታደግም ልጁን ልኳል። ማንም ሰው ከእግዚአብሔር ርቆ ለዘላለም ከሚኖር ይልቅ ፍቅሩን በመቀበልና በማመን ለዘላለም በሕይወት ለመኖር ሲመርጥ ይገባዋል።

3፡17 ዓለም በልጁ እንዲድን ነው እንጂ፥ በዓለም እንዲፈርድ እግዚአብሔር ወደ ዓለም አልላከውምና። ልጁ ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ዓለም የተላከው ዓለምን ለማዳን ነው፤ በዓለም ለመፍረድ እይደለም። ዓለም ተፈርዶበታል (16፡9)። ኢየሱስ የመጣው የተፈረደበትን ዓለም ለማዳን ነው። ከዚህ በፊት ነፃ መሆን የሚቻለው በአገኙ በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ነው። ሁሉም ሰው ወደ ንስሐ እንዲመጣ የእግዚአብሔርን ፈቃድ ነው (2ጴጥ 3፡9)።

3፡19 ፍርዱም ይህ ነው። በሰው ሁሉ ላይ ሊመጣ ያለው ፍርድ በምን ላይ እንደ ተመሠረተ ወይም ስምን እንደሆነ ይገልጻል። ፍርዱም በማያምን ሰው ይፈረድበታል የሚል ሲሆን ምክንያቱም **በአንዱ በእግዚአብሔር ልጅ ስም ስላመነ አሁን ተፈርዶበታል 3፡18።** ሊያድነው በመጣውና የእግዚአብሔርን ፍቅር በሚገልጠው በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ያላመነ ይፈረድበታል። ያውም አሁን የተፈረደበት ነው።

3፡19 ብርሃንም ወደ ዓለም ስለ መጣ ሰዎችም ሥራቸው ክፉ ነበርና ከብርሃን ይልቅ ጨለማን ስለ ወደዱ፡- ይህ ፍርድ በብርሃንና በጨለማ መካከል የሚለይ ፍርድ ነው። **ብርሃን ስለ መጣ** ማለት ብርሃን የሆነው ኢየሱስ መምጣቱን ያሳያል። ኢየሱስ ክርስቶስ ብርሃን ነው። በብርሃን ተመስሎም መገለጹ እርሱ እውነት መሆኑንና ከኃጢአት ፈጽሞ የተለየ መሆኑን ይገልጻል። እርሱ ብርሃን ስለሆነ በሰሙ የምናምነውን የእያንዳንዳችንን መንገድ ያበራልናል፤ ስለ እግዚአብሔርም የበለጠ እንድናውቅ ውስጣችንን ያበራል። ኢየሱስ ክርስቶስ የመጣው ለመፍረድ እይደለም። ሆኖም የእኛን በጨለማ ውስጥ መሆን በእርሱ ብርሃን በእጅጉ ይታወቃል። በብርሃን መመላለስ የማይወድ በጨለማ ውስጥ ይኖራል። ይህም ተፈርዶበታል።

3፡20-21 ክፉ የሚያደርግ ሁሉ ብርሃንን ይጠላልና! ሥራውም እንዳይገለጥ ወደ ብርሃን አይመጣም! እውነትን የሚያደርግ ግን ሥራው በእግዚአብሔር ተደርጎ እንደሆነ ይገለጥ ዘንድ ወደ ብርሃን ይመጣል! ለብርሃን መገለጥን ወይም ወደ ብርሃን መምጣትን የሚፈሩ ሰዎች የጨለማ ሥራቸው እንዳይገለጥ የሚፈልጉ ናቸው። ብርሃን ሁሉን ነገር ይገልጣል፤ እንዲታይም ያደርጋል (ኤፌ 5፡13-14)።

በኃጢአትና በእመፅ መቀጠል የሚፈልጉ ሰዎች ይህን ሥራቸውን ብርሃን እንዳይገልጣቸው በድብቅ ወይም በጨለማ ያደርጉታል።

እንዲሁ በብርሃኑ በኢየሱስ ክርስቶስ ለማመን የማይወዱ በጨለማ ሥራቸው ለመቀጠል የሚፈልጉ ናቸው። እነዚህ ደግሞ ተፈርዶባቸዋል። የፍርዱም መሠረት ይኸው በጨለማ ለመኖር መውደዳቸውና ወደ ብርሃን ለመምጣት እለመፈለጋቸው። በአንጻሩ ግን እውነትን (ትክክል) የሚያደርጉ ክርስቶስን ይወዳሉ ራሳቸውን ለማስመርመር ወደ እርሱም ለመምጣት እይፈሩም። ፈትነኝ ለማለት ወደ እግዚአብሔር ይመጣሉ። ብርሃን = እውነት።

3፡22-23 ኢየሱስ ከደቀ መዛሙርቱ ጋር ወደ ይሁዳ አገር መጣ፡ ... ያጠምቅ ነበረ። ዮሐንስም ደግሞ በሳሌም አቅራቢያ በሄኖን ... ያጠምቅ ነበር። በእንድ ጊዜ በሁለት የተለያዩ ቦታዎች ጥምቀት ይደረግ ነበር። እንዲሁ በይሁዳ ሌላው ደግሞ በሄኖን። ሄኖን በሳሌም አቅራቢያ የሚገኝ ቦታ ሲሆን በዚያ ብዙ ውኃ ነበርና **2፡23** እንደሚል ሄኖን ብዙ ምንጮች ያሉበት ቦታ ማለት ነው። **ኢየሱስ ከደቀ መዛሙርቱ ጋር ወደ ይሁዳ አገር መጣ በዚያም ከእነርሱ ጋር ተቀምጦ ያጠምቅ ነበር** **3፡22/1** ሲል እንደ ዮሐንስ ራሱ ኢየሱስ ክርስቶስ ሰዎችን በውኃ ያጠምቅ ነበር ወይ? የሚል ጥያቄ ብናነሳ «ዳሩ ግን ደቀ መዛሙርቱ እንጂ ኢየሱስ ራሱ አላጠመቀም» (4፡2) ስለሚል መልሱ ኢየሱስ ሰዎችን አላጠመቀም ነው። ደቀ መዛሙርቱ ሲያጠምቁ ጌታ ኢየሱስ ከደቀ መዛሙርቱ ጋር እብሮ ነበር። እርሱ ግን ራሱ ሰዎችን በውኃ አላጠመቀም ነው። የጌታ ደቀ መዛሙርት ያደርጉት የነበረው ጥምቀት እንደ መጥምቁ ዮሐንስ ዓይነት ሰዎች ክርስቶስን እንዲቀበሉ መንገድ የሚያዘጋጅ የንስሐ ጥምቀት ሲሆን ይችላል።

3፡23 ዮሐንስ ገና ወደ ወጎኒ አልተጨመረም ነበርና። መጥምቁ ዮሐንስ ወደ ወጎኒ የተጨመረው ሄሮድስን የፊልጶስ ሚስት ሄሮድያዳ ለእንተ ሚስት ትሆን ዘንድ አልተፈቀደም (ማቴ 14፡4) ሰላለው ነበር። በመጨረሻም ሄሮድስ በተወለደበት ቀን የሄሮድያዳ ልጅ ዘፍና ምን እንዲለጣት በጠየቃት ጊዜ በእናቷ ተመክራ የመጥምቁ ዮሐንስን ራስ በውጭት ስለ ጠየቀች ሄሮድስ የዮሐንስን ራስ አስቆረጠ። ታሪኩን በማቴዎስ ከ14፡1-12 ይመልከቱ።

3፡26 ሁሉም ወደ እርሱ ይመጣል እሱት። ይህን ለመጥምቁ ዮሐንስ የሚናገሩ እይሁድ ናቸው። የእይሁድ እስቆችና ካህናት ሰዎች ኢየሱስን መከተል ሲጀምሩ በቅንዓት ሊገድሉት ይፈልጉ ነበር። ዮሐንስ እንደ እነርሱ በቅንዓት የተያዘ መስለ-አቸው ሁሉም ወደ እርሱ

ይመጣሉ 3:26 ብሰው ነገሩት። የሐንሰ ግን ሰው ሁሉ ወደ ኢየሱስ መሄዱ ትክክል እንደሆነ ያረጋግጥላቸዋል። የየሐንሰም አገልግሎት የእግዚአብሔር ልጅ ወደ ሆነው ወደ ኢየሱስ ማመልከት ነበርና።

3:27 ከሰማይ ካልተሰጠው ሰው አንዳች ሊቀበል አይችልም። ሰው መልካምን ነገርን ሁሉ የሚቀበሰው መልካም ከሆነው ከብርሃናት እባት ከእግዚአብሔር ዘንድ ነው (ያዕ 1:17)። የመልካም ነገር ምንጩ እግዚአብሔር ነው።

3:28 እኔ ክርስቶስ አይደለሁም፤ ነገር ግን፡- ከእርሱ በፊት ተልኬአለሁ። የሐንሰ ይህን ቀደም ሲል በ1:20 ላይ ገልጸ ነበር። አሁንም ደግሞ ይነግራቸዋል። ማንነቱን ሰሰው ሁሉ ይገልጻል- እርሱ ክርስቶስ እንዳልሆነና ክእርሱም የሚያንስ መሆኑን፤ ሰዎች ኢየሱስ ማን እንደሆነ ያረዱ ዘንድ መንገድ የሚያሳይና ለአፍታም የሐንሰ መሲሔ እንዳይመሰላቸው የሚከላከል ሰው ነው።

3:29 ሙሽራይቱ ያሰኘው እርሱ ሙሽራ ነው፤ ቆሞ የሚሰማው ሚዜው ግን በሙሽራው ድምፅ እጅግ ደስ ይለዋል። የሐንሰ ስለ እርሱ ማንነትና ከኢታ ኢየሱስ ጋር ሰላሰው ግንኙነት የተጠቀመበት ምሳሌ ነው። ራሱን ያየው እንደ ሚዜ አድርጎ ነው። ሚዜ ሙሽራ አይደለም፤ የሙሽራው አገልጋይ እንጂ። ራሱን በሚዜ ምሳሌ ያቀረበው የሐንሰ እንግዲህ ይህ ደስታዬ ተፈጸመ። እርሱ ሊልቅ እኔ ግን ላንስ ያሰፈልጋል 3:29-30 ያላል። የኢየሱስ ክርስቶስ መምጣት አገልጋዩን የሐንሰን ደስ አሰኘው። እርሱን በማየቱ ደስታው ተፈጸመ። የየሐንሰ አገልግሎት መንገድን የማስተካከል አገልግሎት ነው (1:23፤ ማር 1:2-3)። ለሚመጣው መሲሔ አዋጅ ነጋሪ ነው። በምድረ በዳ የሚጮህ ድምፅ ነው። የየሐንሰ ሩጫ ኢየሱስ ክርስቶስ እንደሚመጣ በመጮህ መናገር ነበር። ይህን እያደረገ ቆይቶ የሚጠበቀው (ሙሽራው) ኢየሱስ ስለ መጣ ደስታዬ ተፈጸመ ይላል። ተፈጸመ የሚለው ቃል ሩጫውን የጨረሰ፤ የተሰጠውን አገልግሎት ያጠናቀቀ ሰው ንግግር ነው። ይህን ሲናገር የሐንሰ የሩጫውን ርቀት ያወቀ፤ ከተፈቀደለትም ርቀት በላይ ለመሮጥ ያልፈለገ ሰው እንደሆነም እናሰባለን። ከዚህ በኋላ ኢየሱስ ስለ ተገሰጠ የሐንሰ እያነሰ፤ እያነሰ፤ ኢየሱስ ደግሞ እየላቀ ሲሄድ ያሰፈልጋል።

እርሱ ሊልቅ እኔ ግን ላንስ የሚለው የሚያመለክተው የአገልግሎት መበላሸጥን ብቻ አይደለም። የሚያንሰው አገልግሎቱ ብቻ ሳይሆን ራሱ የሐንሰም ነው። ኢየሱስ ሊልቅ የሐንሰ ደግሞ ሊያንሰ ያሰፈልጋል። የሐንሰ እርሱ እንዲያንስ መወደዱ ምን ዓይነት ትሕትና ነው። ብዙ

ተከታዮችን አፍርቶ፤ ደቀ መዛሙርት በዝታውሰት በሕይወቱና አገልግሎቱ ከፍታ¹⁸ ላይ በነበረበት ሰዓት ድንገት የሚጠበቀው ስለ ተገለጠ አገልግሎቱ ራሱ ሊያንስ እንደሚገባው የሚናገር ትልቅ የክርስቶስ ባሪያ ነው። መጥምቁ ዮሐንስ በአግቢአብሔር ዕቅድ ውስጥ የተሰጠውን ጥሪና ድርሻ ምን እንደሆነ በትክክል ያወቀ እና በዚያም መሠረት የኖረ ሰው ነው። የእርሱ ድርሻ ሚዜነት ነው።

3:31 ከላይ የሚመጣው ከሁሉ በላይ ነው። ከላይ የሚመጣው ከሁሉ በላይ የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። **ከሁሉ በላይ** የሚለው ከሁሉም ነገሮች፣ ሁኔታዎች እንዲሁም ከሁሉም ሰዎች በላይ ነው የሚል ትርጉም አለው። ይህ በላይነትንና ቀዳሚነትን ያሳያል። በላይነት ከፍ ያለ መሆኑን፣ ቀዳሚነት ደግሞ የቀደመ፣ የመጀመሪያ መሆኑን። **ከምድር የሆነው የምድር ነው የምድሩንም ይናገራል 3:31።**

3:31 ከሰማይ የሚመጣው ከሁሉ በላይ ነው። ዮሐንስ ከሰው ልጆች ከተወለዱት ሁሉ ከፍ ያለ ትልቅ ቢሆንም (ማቴ 11:11) ሰው ነው፣ እርሱም ከምድር ነው። ማንም ሰው በእድሜ፣ በማዕረግ፣ በእውቀት፣ በሥልጣን፣ በምንም መመዘኛ አጅግ ከፍ ያለ ቢሆንም ያ ሰው ምድራዊ ብቻ ነው። ከሰማይ የመጣው ኢየሱስ ክርስቶስ እርሱ ከሁሉም በላይ ነው። ከሰማይ መጥቷልና።¹⁹ ዮሐንስ ምድራዊ ምስክር ነው፤ ኢየሱስ ሰማያዊ ምስክር ነው። ስለዚህ የኢየሱስ ሥልጣን ከዮሐንስ ሥልጣን ይበልጣል።

እዚህ 3:31 ላይ **'ከላይ የሚመጣው'** የሚለውና **'ከሰማይ የሚመጣው'** የሚለው ድግግሞሽ ይመስላል። ህሳቡ ተመሳሳይነት ቢኖረውም አንዳንዶች እንደሚሉት **ከላይ የሚመጣው** የሚለው ከሁሉ በላይ መሆኑን መሰከትነቱን ሲያመለክት **ከሰማይ የሚመጣው** የሚለው ደግሞ በላሰማዊነትን ሲያመለክት ነው።

3:32 ያየውንና የሰማውን ይህን ይመስክራል፥ ምስክሩንም የሚቀበሰው የሰም። ከሰማይ የሚመጣው በሰማይ ያየውን ይመስክራል። በሰማይ የሰማውን ይመስክራል። ስለዚህ ምስክሩ

¹⁸ Climax
¹⁹ The Repetition is worshipful and the small change is instructive. <From above> emphasis, Jesus' divine nature, while <from heaven> indicates his preexistence. In other words, Jesus already was in what we call the beginning; he was with God and he was God. *LEBC Ibid.* pp 70-71.

እውነተኛ ነው (ዮሐ 8:14-30)። ይህም ሆኖ ግን አይሁድ እርሱን ገፋት እንጂ አልተቀበሉትም (ዮሐ 1:10-11፤ 3:11፤ 12:37)።

3:33 ምስክሩን የተቀበለ እግዚአብሔር እውነተኛ እንደሆነ አተመ። አተመ ማለት አረጋገጠ፤ ተቀበለው የሚል ትርጉም አለው። ከላይ የመጣውን የኢየሱስን ምስክርነት የተቀበለ ሰው የላከውን የእግዚአብሔርን እውነተኛነት አወቀ፤ ኢየሱስ ከሰማይ የመጣው የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ እርግጠኛ ሆነ ማለት ነው። እግዚአብሔር እውነተኛ እንደሆነ ማተም - እርሱ ልጁን እንደላከ መቀበልን በእርግጥም እግዚአብሔር ልጁን ላከ ብሎ ማረጋገጥ ነው። እግዚአብሔር የላከው የእግዚአብሔርን ቃል ይናገራልና።

3:34 እግዚአብሔር መንፈሱን ሰፍሮ አይሰጥምና። ይህ ቃል ቀደም ሊል በቁጥር 32 የተነገረውን የሚያሰረግጥ ቃል ነው። ከእግዚአብሔር የመጣ የሚናገረው የላከውን ቃል ነው። የራሱን ቃል አይናገርም (5:19)። በኢየሱስ ላይ የመጣው እግዚአብሔር የላከው መንፈስ በእርሱ ላይ አረፈ ኖረም (1:33)። መንፈስ ቅዱስ በኢየሱስ ላይ ስለ ወረደ፤ ስለ ሞላው፤ በእርሱ ላይ ስለሚኖርም ሁልጊዜ የእግዚአብሔር የሆነውን ይናገራል። እግዚአብሔር ለልጁ የላከው መንፈስ ያልተመጠነ፤ ያልተሰፈረ፤ ሙሉ የሆነ ነው። ስለዚህ መንፈስ ቅዱስ በእርሱ ላይ ለሁልጊዜ በሙላት ስለሚኖር ኢየሱስ ሁልጊዜም የሚናገረው የእግዚአብሔርን ቃል ነው።

3:35 አባት ልጁን ይወዳል ሁሉንም በእጁ ሰጥቶታል። እግዚአብሔር አብ ለልጁ ያልሰጠው፤ ያልገለጠለት ነገር የለም። በአብና በወልድ በሁለቱ መካከል ያለው ግንኙነት የዘላለም የፍቅር ግንኙነት (ተዛምዶ) በመሆኑ ሁሉንም አባት ለልጁ ገልጦለታል። እዚህ ላይ እኛም ልብ ልንለው የሚያስፈልግ ትልቅ እውነት አለ። በፍቅር ውስጥ ግልጽነት አለ። በፍቅር ውስጥ እውነተኛነት አለ፤ መደባበቅ የለም። እግዚአብሔር ሊሠራ ያቀደውን ሁሉ ለልጁ ሰጥቶታል። ስለሆነም ሥራውን በፈጸመ ጊዜ የሰጠሽኝን ሁሉ ፈጸምኩ ብሎ ኢየሱስ ወደ አባቱ ይጸልያል (17:1-4)።

3:36 በልጁ የሚያምን የዘላለም ሕይወት አለው። እዚህ ላይ አለው የሚለው ቃል የአሁን ጊዜን የሚያመለክት መሆኑን ልብ ማለት ይጠቅማል። የዘላለም ሕይወት ይኖረዋል አይልም፤ አለው እንጂ። በእግዚአብሔር ልጅ ያመነ አንድ ሰው የዘላለም ሕይወት እንዳለው የሚያውቀው ከሞተ በኋላ በሰማይ በሚሰጠው ፍርድ ላይሆን አሁን በምድር እንዳለ የዘላለም ሕይወት እንዳለው ከዚህ ከእግዚአብሔር ቃል

የተነሳ ማመን እለበት። እንዲሁም «ልጁ ያለው ሕይወት እለው» (ዙሐ 5:11)። እዚህም ላይ «ያለው» የሚለውና «አለው» የሚለው የአሁን ጊዜ እገላለጾች ሰለሆኑ በልጁ የሚያምን በአሁኑ ጊዜ (ዘአመነበት ጊዜ ጀምሮ) የዘላለም ሕይወት እንዳለው እርግጠኛ ይሆናል ማለት ነው።

እንግዲህ የዘላለም ሕይወት የሚጀምረው እንደ ሰው በእግዚአብሔር ልጅ በኢየሱስ ክርስቶስ ካመነበት ጊዜ ጀምሮ መሆኑን ልብ ማለት ይገባል። ይህ ዳግመኛ መወለድ ነው። እንደ ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ዳግመኛ ሲወለድ ወዲያው የዘላለም ሕይወት ስለሚሰጠው የእግዚአብሔር መንግሥት ዜጋ ይሆናል። ሆኖም እዚህ ላይ እንደ ቁልፍ የሆነ ሃሳብ መዘንጋት የለበትም። በልጁ ማመን ማለት ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ ከማወቅ ወይም በእንደበት ከመናገር ያለፈ መሆኑን ነው። ይህም ማወቅ፤ መቀበልና ዙተቀበሉትም መሠረት መኖር ነው። እምነት በተግባር ይገለጻልና። ዙተግባር ያልተገለጠ እምነት ወይም የሕይወት ሰውጥ የሌለበት እምነት ከሆነ ከመጀመሪያውም እምነትነቱ አጠራጣሪ ነው።

3:36 የማያምን ግን የእግዚአብሔር ቁጣ በእርሱ ላይ ይኖራል እንጂ ሕይወትን አያይም። ይህ ሕይወት የዘላለም ሕይወት ነው። እያንዳንዱ ሰው ስለ ውሳኔው ተጠያቂ ይሆናል። እያሉ «የምታመልኩትን ዛሬ ምረጡ» (ኢያ 24:15) እንዳለው የማመን ወይም የአለማመን ምርጫው ለእያንዳንዱ ሰው የተሰጠ መብትና ነፃ ፈቃድ ነው። የእግዚአብሔር ቃል ግን የሚመክረው «ዛሬ ሕይወትን ምረጡ» (ዘዳ 30:15-20) ብሎ ነው። ሕይወትን የመረጠ የዘላለም ሕይወት አለው፤ ሕይወትን ያልመረጠ የእግዚአብሔር ቁጣ በእርሱ ላይ ነው። በምድርም በሕይወት እያለ (ሳይሞትም) በእግዚአብሔር ቁጣ ውስጥ ነው፤ ከሞተም በኋላ የእግዚአብሔር ቁጣ ያገኘዋል ማለት ነው።

በኢየሱስ ማመን ማለት ኢየሱስ ክርስቶስ በታሪክ ውስጥ የነበረ እንደ ጥሩ መምህር ወይም ነቢይ ነበረ ብሎ መቀበል አይደለም። በርካታ የገደማኖች መሪዎችና ነቢይ ነኝ የሚሉ ተነስተዋል በማናቸውም ግን አይታመንባቸውም። እውነተኛዎቹ በእግዚአብሔር የተላኩ ነቢያት ሁሉ እንደ ዮሐንስ መጥምቁ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ መምጣት፤ ስለ እርሱ ታላቅነትና የእግዚአብሔር ልጅ መሆን ተናግረዋል። በእጠቃላይ በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን ማለት እርሱ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ፤ በእርሱ እንደተላከ ማመንና በመስቀል ላይ የሞተው ሰዓላም ኃጢአት መሆኑን በመገንዘብ እያንዳንዱ ሰው ስለ ኃጢአቱ ንስሐ በመግባት ከእግዚአብሔር ጋር መታረቅ ነው።